

Architektura dětem

Sborník konference
konané 13.–14. října 2017

Fakulta Architektury ČVUT v Praze

Architektura dětem

Sborník konference
konané 13.–14. října 2017

Fakulta Architektury ČVUT v Praze

Organizační tým konference

Prof. Ing. arch. Irena Šestáková
předsedkyně organizačního výboru

Ing. arch. MgA. Zuzana Zbořilová
výkonná členka organizačního výboru

Ing. arch. Mirjana Petrik
výkonná členka organizačního výboru

Ing. Markéta Patelová
koordinátorka konference

Ing. arch. Pavel Lupač
výkonný člen organizačního výboru

Kontakt

e-mail: tym@architekturadetem.cz

www.architekturadetem.cz

FB skupina: [architekturadetem](#)

ČVUT v Praze, Fakulta architektury
Thákurova 9, 166 34 Praha 6 – Dejvice

Ústav nauky o budovách Fakulty architektury ČVUT v Praze
ve spolupráci s Město přátelské k dětem, z. s. a To město, z. s.

Garantka konference: prof. Ing. arch. Irena Šestáková

ISBN 978-80-01-06382-8

„Jedině děti vědí, co hledají.“

Antoine de Saint-Exupéry

Obsah

Organizační tým konference	2
Anotace	5
Irena Šestáková	9
Vize organizátorů	11
O konferenci	12
Kamínek do mozaiky světa – Martin Nawrath	15
Pátek 13. října 2017	
Téma Architektura a osvěta	17
David Vávra: <i>Všechno v mém životě byl požehnaný omyl</i>	18
Kateřina Vrbová: <i>Politika architektury a stavební kultury v ČR</i>	19
Petr Lešek: <i>Architektonická osvěta a vzdělávání ČKA, Politika architektury a města</i>	20
Marek Sívák: <i>Děti pěstují prostor</i>	21
Téma Architektura a vzdělávání	23
Miroslav Hřebecký: <i>Co chybí a co přebývá v současném kurikulu?</i>	24
Alena Hesová: <i>Potenciál občanského vzdělávání pro vnímání architektury</i>	25
Pihla Meskanen: <i>Arkki – škola architektury pro děti a mládež</i>	26
Vlasta Urbanová: <i>Vznik a rozvoj programu Jeden svět na školách, jeho šíření do škol a povědomí veřejnosti</i>	28
Téma Děti a město	31
Mirjana Petrik: <i>Město přátelské dětem</i>	32
Jitka Přerovská: <i>Naše cesta k dětem</i>	34
Lenka Burgerová: <i>Perspektivou dítěte</i>	36
Rory Olcayto: <i>Open City jako město veřejné</i>	38

Sobota 14. října 2017	
Téma Vzdělávací programy pro děti s dětmi	43
Kristýna Stará: <i>Komu patří budoucnost ...</i>	44
Pavla Jenková: <i>Místo, kde žijeme</i>	45
Kateřina Švejdrová: <i>Ateliér Naše město</i>	46
Marek Sívák: <i>Architektonicko-akrobatická vycházka „Prožij si {Jiráskovo} náměstí“</i>	
<i>Pěstuj prostor ve školách</i>	47
Mirjana Petrik, Markéta Patelová: <i>Bubeneč s dětmi pro děti</i>	48
Zuzana Zbořilová, Aleška Čenková: <i>Město letí aneb Architektura pro děti</i>	50
Vladimír Balda: <i>Projekt Malí architekti</i>	52
Lucie Nippertová: <i>Architektura pro děti & učitele, letní škola 2016</i>	53
Klára Hušková Smyczková, Barbora Škaloudová: <i>Uvnitř sochy, na hraně obrazu ...</i>	54
Ondřej Ševců: <i>Jak člověk k architektuře přišel</i>	55
Olga Búciová: <i>Význam muzeí a galerií ve zprostředkování architektury dětem (nejen ve školní výuce)</i>	56
Workshopy	
Arkki: <i>Sweet Architecture</i>	58
Člověk v tísni, o. p. s.: <i>Jeden svět na školách</i>	58
Diskuse u kulatých stolů – výstupy	61
<i>Pěstuj prostor – Marek Sívák,</i>	
<i>Silvie Hašlová: Architektura a osvěta</i>	62
<i>Helena Šimicová Dienstbierová,</i>	
<i>Martin Nawrath: Architektura a vzdělávání</i>	64
Mirjana Petrik, Markéta Patelová: <i>Děti a město</i>	66
Platforma Architektura dětem	69

Architektura dětem / Architecture to children

Anotace

Sborník konference Architektura dětem, kterou zorganizovala Fakulta architektury ČVUT 13. a 14. října 2017. Smyslem konference bylo otevřít diskuzi o tom, jak vyučovat na školách téma veřejného prostoru a architektury, jak v dětech probudit zájem o jejich nejbližší okolí a jak je zapojit do jeho proměny. Řečníci se zkušenostmi z této oblasti prezentovali ukázky příkladů dobré praxe. U kulatých stolů pod vedením zkušených moderátorů účastníci diskutovali o potřebách učitelů, lektorů a architektů pracujících s dětmi. Závěrem bylo možné se zúčastnit workshopu finské organizace Arkki Sweet architecture a workshopu Jeden svět na školách organizace Člověk v tísni.

Annotation

The conference proceedings from the conference Architecture to children organised by the Faculty of Architecture at the Czech Technical University in Prague on 13th and 14th October 2017. The main aims were firstly to increase awareness about teaching architecture and public space topic in schools, secondly how to make children interested in their neighborhood, and thirdly how to engage them in the process of architectural changes within their community. Speakers from various fields of architecture and education presented good examples of best practices. Round table discussions were facilitated by experienced professionals and conference attendees could talk about topics from various point of views. At the end of the second day of the conference, people could take a part in one of the workshops. One was with the participation of children called Sweet architecture by Finnish and Czech organisation Arkki and the other one was Jeden svět na školách by the organisation Člověk v tísni.

V průběhu konference si děti mohly hrát v hracím koutku.
Stavebnici vyvinulo Město přátelské k dětem.

Architekti se výrazným způsobem podílejí nejen na tvorbě vystavěného prostředí, ale také na osvětě architektury ve společnosti, jejíž nedílnou součástí jsou i děti. Na téma vztahu dětí k architektuře a k veřejnému prostoru se umíme podívat z pohledu naší profese, co nám však schází, je těsnější vazba například na pedagogy a tvůrce legislativy.

Cílem konference bylo zprostředkování vzájemné konsolidace dosud víceméně rozptýlených aktivit v oblasti zvyšování povědomí a citlivosti dětí i mládeže vůči vystavěnému prostředí. Jedním z výsledků pak bylo vytvoření platformy, která napomůže k vzájemnému poznávání a obohacení o nové zkušenosti zprostředkovávání architektury nejmladší generaci.

Nezanedbatelným aspektem, na který konference upozornila, je také zpětná vazba pro nás architekty, tvůrce vystavěného prostředí, kterým se tak nabízí možnost podívat se na výsledky vlastní práce očima těch nejmenších uživatelů.

Jsem přesvědčena, že konference splnila svůj účel a stala se základním kamenem pro vytvoření společné platformy, prostředníkem mezi tvůrci vystavěného prostředí, vzdělávacích programů pro děti a mládež a v neposlední řadě mezi tvůrci legislativy. V duchu Pythagorova citátu „Vzdělávejte děti a nebudete pak muset trestat dospělé“, doufám, že další ročník konference bude úspěšným pokračováním té letošní.

Irena Šestáková

Ze sobotního workshopu Arkki

Vize organizátorů

Co se vám vybaví jako první při vyslovení slova architektura? Je něco, čím Vás v poslední době v oblasti architektury zaujalo či snad pobouřilo? Plánujete se vydat po stopách Davida Vávry a jeho „šumných“ tipech na krásná místa a stavby po celé republice? Možná se už těšíte na nové ročníky festivalů Open House Praha, reSITE nebo Den architektury. Na Facebookových stránkách CAMPu nebo spolku Pěstuj prostor najdete mnoho lákavých možností, jak se aktivně zapojit do tvorby veřejného prostoru. Každý rok těchto možností po celé republice přibývá a inspirativní jsou i příklady ze zahraničí.

Jak s architekturou souvisí veřejný prostor? A jaké místo v něm má člověk? Jaké dítě? Proč by nás toto vše mělo zajímat? Vždyť navrhovat město asi nikdy nebudeme!

Nová generace by měla mít obecné povědomí o architektuře a udržitelném prostředí daleko širší než mají jejich rodiče a prarodiče. Ve státech, které považujeme za svou inspiraci, Dánsku, Holandsku, Finsku, Španělsku nebo Francii dávno pochopili, že ty děti, které mají přístup k informacím o tom,

jak vzniká architektura a jak se plánuje veřejný prostor, v dospělosti častěji uplatňují svůj hlas. Zapojují se do komunitního života a ovlivňují tak politickou, ekonomickou nebo sociální agendu ve svém okolí.

Bylo by skvělé, kdyby Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo školství a tělovýchovy a Ministerstvo pro životní prostředí spolupracovaly na tom, jak prosadit téma do povědomí veřejnosti a do škol, mohly by tak udělat mnoho pro šíření povědomí o našem vystavěném prostředí. V současnosti však není potřeba vyčkávat na politické nebo vzdělávací reformy. Možnosti jsou tu a je možné začít u sebe. Čím já mohu přispět?

My z platformy Architektura dětem chceme vytvářet podmínky pro ty, kteří se tématem vzdělávání dětí v architektuře chtějí zabývat zespodu, aniž bychom měli ambici změnit v krátké době celý školský systém. Chceme podporovat diskuzi o tom, jak vyučovat na školách téma veřejného prostoru a architektury, jak v dětech probudit zájem o jejich nejbližší okolí a jak je zapojit do jeho proměny. Proto jsme zorganizovali konferenci Architektura dětem.

0 konferenci

Na dvoudenní konferenci prezentovali řečníci se zkušenostmi z této oblasti ukázky příkladů dobré praxe. Zúčastnili se i zástupci městských samospráv, Ministerstva pro místní rozvoj, Národního ústavu pro vzdělávání tedy institucí zodpovědných jak za prostředí, tak za vzdělávání. U kulatých stolů všichni diskutovali o potřebách učitelů, lektorů a architektů pracujících s dětmi a o tom, jak tyto zdánlivě rozdílné světy propojit. Vzniklo tak mnoho podnětů pro vznikající platformu na Fakultě architektury, například na uspořádání dětské konference, vytvoření srozumitelné metodiky využitelné ve školách, vytvoření seznamu architektů ochotných podílet se na výuce atd. Závěrem bylo možné se zúčastnit workshopu finské organizace Arkki Sweet architecture a workshopu Jeden svět na školách organizace Člověk v tísni. Akce tedy doplnila chybějící networking organizaci, založila aktivní online skupinu, která se bude dále rozšiřovat.

Kamínek do mozaiky světa

Můj základní dojem z konference *Architektura dětem* byl smесicí nadšení, skepse a odhodlání.

Nadšení spočívalo v tom, jaká energie sálala ze všech účastníků. Už jsem si prožil konferenci spousty a svým způsobem mi někdy připadají už lehce zastaralým způsobem sdílení společného poznání. Tato konference byla živá po celou dobu mé přítomnosti. Na většině účastníků bylo vidět, že se přijeli nejen dozvědět něco nového, ale že je pro ně téma architektury ve vztahu k naší budoucnosti, tedy dětem, které zde budou žít, ryze osobní potřebou. Zkrátka na konferenci asi nebylo moc těch, co by tam takzvaně museli. To mi připadá dospělé a ve vztahu k dětem zodpovědné.

Skeptický jsem byl proto, že celý současný vzdělávací systém vnímám jako jeden těžký balvan, se kterým si nikdo neví rady a který se možná začíná drobit (a možná to není v důsledku špatně). Přichází koncepce, ministři, reformy, ale nepřichází zásadní, hluboká změna, kterou vzdělání, respektive náš stát a svět potřebuje. Skeptický jsem byl také proto, že nevěřím na zakládání nových předmětů. Zažil jsem si vývoj toho, jak se do vzdělávání dostávala ekologická výchova.

Je za tím obrovský kus práce, trpělivosti a naštěstí i výsledků. Právě na ekologické výchově je ale vidět, že sám nový předmět nestačí. To, co musí být jiné, je přístup k pojmu a obsahu slova učení se.

Mé odhodlání plynulo zejména z viditelného odhodlání účastníků konference. Architektura není nic menšího, než to, jak společně „stavíme náš svět“. Předmětem konference nebylo tedy jen pouhé téma architektury jako specifické profese a toho, jak ji přiblížit dětem co nejdříve a nejlépe. Z mého pohledu je vzdělávání v oblasti architektury velmi blízké tomu, co se událo v již zmíněné oblasti vzdělávání environmentálního. Vracíme se k základním principům toho, jak funguje příroda, jak v ní fungujeme my lidé a námi stvořená součást světa. Vracíme se k tomu, jak toto soužití umíme reflektovat a nejsme jen částí byrokratickým a částí tržním samopohybem, který se prostě nějak děje.

Konference *Architektura dětem* položila jeden ze základních kamínků mozaiky pro zásadní změny, které se kolem nás dějí.

Martin Nawrath

Pátek 13. října 2017

Architektura a osvěta

Program Města přátelského k dětem

Architektura a osvěta

Aniž si to uvědomujeme, pod pojmem architektura se skrývá něco mnohem podstatnějšího, než jsou pouhé čtyři stěny zakryté střechou. Je jakousi naší pamětí, fixuje životní příběhy a umocňuje vzpomínky a zážitky. Fasády domů tvoří hranici mezi nejintimnějším prostorem bytu a vnějším prostředím, kterému jsme si však bohužel navykli věnovat mnohem méně pozornosti. Je to škoda, protože tudy denně procházíme do práce a do školy nebo zde trávíme svůj volný čas a toto místo tak nevyhnutelně působí na naše smysly a psychiku. Uspořádání města ovlivňuje mnoho spolu souvisejících procesů, ekonomických, sociologických, demografických, má vliv na ekologii a udržitelnost prostředí. To, jaké emoce cítíme k místu našeho domova – čtvrti, ulici, ale i prostoru uvnitř bloků, podmiňuje náš zájem o něj a snahu o jeho zlepšení. Rozumět architektuře je tak důležité nejen pro kulturní úroveň společnosti ale i z důvodu zlepšení občanské společnosti. Co dělat pro zvýšení všeobecného povědomí o architektuře? Jak vysvětlovat veřejnosti (rodičům, učitelům, politikům), že o téma architektury a vystavěného prostoru je důležité se zajímat?

David Vávra

architekt, herec, spisovatel
a zakladatel Ateliéru Davida Vávry

Všechno v mém životě byl požehnaný omyl

Kateřina Vrbová

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Politika architektury a stavební kultury v ČR

Politika architektury a stavební kultury ČR (dále jen „Politika“) je strategickým dokumentem s celostátní působností, který by měl iniciovat řadu aktivit s cílem zvýšení kvality prostředí, v němž žijeme. Ve třech základních oblastech (Krajina a sídla, Stavby a Vzdělávání, osvěta a výzkum) stanovuje cíle a konkrétní opatření, která by měla vést k jejich naplnění. Hlavním posláním dokumentu je vytvořit předpoklady k dosažení optimálního uspořádání území, kvalitních veřejných prostranství a kvalitní výstavby, proto klade velký důraz na pozvednutí povědomí široké veřejnosti o významu kvality staveb a jimi vytvářených prostorů.

Politika stanovuje z hlediska vzdělávání tři cíle. Kromě požadavku na prohlubování kvalifikace příslušných úředníků veřejné správy, projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě, stanovuje potřebu podpory a rozvoje výchovy a vzdělávání v oblasti architektury a kvality prostředí na všech stupních škol. Pedagogům je nutné nabídnout potřebné výukové materiály a odbornou podporu pro zajištění výuky. Do výuky je třeba začlenit praktické aktivity a využívat příklady dobré praxe. Řada konkrétních aktivit v praxi již probíhá, je třeba jim však dát systematický rámec, který by zajistil dlouhodobou kvalitní implementaci vzdělávání v této oblasti.

Pro pozvednutí kvality vystavěného prostředí je nutné zvýšení povědomosti veřejnosti o významu estetické kvality staveb a kvality prostředí. Z hlediska

osvěty si Politika klade za cíl prosazovat větší uplatnění témat architektura a stavebnictví ve veřejnoprávních médiích. Politika podporuje sdílení příkladů nejlepší praxe formou elektronické platformy, propagaci kvalitních realizací prostřednictvím soutěží, ocenění i vycházek s architekty. Neocenitelnou roli v rámci osvěty hraje zapojování veřejnosti (dospělých i dětí) do projektů ovlivňujících veřejný prostor. Participace vede k vytvoření vztahu uživatelů k prostředí, v němž žijí a ke zvýšení povědomí o potřebě komplexního přístupu k prostředí vytvářenému člověkem.

www.mmr.cz/getmedia/c8542262-1b21-442a-9fbb-cc7895ab4e19/Politika_architektury_a_stavebni_kultury_CR_verze_vlada.pdf

Petr Lešek

architekt, ateliér Projektil

a je možné je k zájmu o prostředí povzbudit. Smyslem není vychovat architekty, ale rozvíjet citlivost k prostředí a zájem o angažovanost při jeho ovlivňování. **Kvalita společnosti je závislá na kvalitě prostředí.**

K tématu probíhá v ČR třetí setkání – 2014 v Plzni, 2016 v Praze. Memorandum z prvního setkání se promítlo do Politiky architektury a stavební kultury ČR. Jak se PA ČR plní? V Evropě je téma živé, řeší se déle s reálnými výsledky. V ČR závisí na nadšencích architektech a učitelích, má malou podporu státu, samospráv, profesních organizací, škol i neziskovek.

Pojem životní prostředí dle evropského úzu zahrnuje veškeré prostředí v lidském měřítku. V ČR se význam omezil na ryze přírodní část prostředí. Ekologům se díky odvaze, zápalu a pocitu poslání podařilo opanovat environmentální vzdělávání. Architekti a kulturní veřejnost zaspali. **Environmentální vzdělávání musí kooperovat se vzděláváním k architektuře.**

Osoba městského/obecního architekta je zásadní i pro téma vzdělávání a osvěty. Vzdělávání se věnují konkrétní architekti a učitelé. Městský architekt má být buď přímo architektem, nebo téma koordinovat, iniciovat, pomoci s ním. I na kraji a na úrovni státu měla být taková nápomocná osoba. **Města musí o téma pečovat, protože jde o identifikaci člověka s místem, kde žije.**

Ve Francii existuje síť státních vzdělávacích center k architektuře. U nás vznikl pražský CAMP.

Vzdělávání v zájmu a péči o kulturní prostředí má spojovat znalosti architekta a pedagoga. Jedno bez druhého nefunguje. Smyslem není poznat gotiku, nebo se připravit na profesi architekta, ale získat citlivost při vnímání okolního prostředí. Těž získat povědomí o tom, jak se plánuje město a jak se toho mohu účastnit. Začít se dá přímo s areálem školy. Jak se koordinovat uvnitř ČR, jak si předávat zkušenosti v rámci ČR i mezinárodně? Stačí se potkávat jednou za rok či dva? Je potřeba nějaká (jaká?) trvalá opora? Jak získat zpětnou vazbu? Co by měla dělat města, stát, univerzity a profesní organizace?

Marek Sivák

Pěstuj prostor Plzeň

Děti pěstují prostor

Současná města – veřejný prostor zejména – trpí řadou fyzických i mentálních bariér. Z těch nejdůležitějších lze uvést např. nefunkčnost (krásná realizace, kterou ale nikdo nepoužívá), neestetiku (stavba naplňuje praktický účel, ale rezignuje na vše ostatní), nebo nevyváženost pravidel (nemožnost zasadit strom nad kanalizací, jelikož ta se bude za 100 let měnit). Mentálními bloky pak mohou být např. konzervativnost až zpupnost (každý je expert na to, co je krásné), xenofobie až paranoia (nedávejte nám sem lavičku, ještě si na ni sedne bezdomovec), neprozíravost (rozkope se celá ulice kvůli výměně sítí, ale nákladná „podzemní“ akce se nevyužije ke zlepšení povrchové situace) nebo bojácnost odpovědných (pojďme to udělat rychle, levně, nekonfliktně, hlavně nějak).

foto: Gabriela Homolová

Z hlediska fyzických proměn a přístupu „shora“ ze strany samospráv se pomalu mění věci k lepšímu: množí se architektonické soutěže, kvalitní úpravy veřejných prostranství i participační zapojení občanů a stakeholderů. Každé město či vesnice má ale obrovské množství veřejného prostoru – plácků, ulic, parků, lesíků, brownfieldů, nevyužitých budov či zbytkových ploch, a o řadu z nich se nestihá kvalitně starat nebo ani neví, co s nimi. Lidé však nechtějí žít celé roky v provizoriu, ve stavu, který je pro ně nevyhovující. Často by přitom k významnému zlepšení stavu stačily v prvé řadě relativně drobné a nenáročné úpravy, které by navíc prověřily různé možnosti užívání a byly tak dobrým předpokladem pro pozdější rozsáhlejší změny. Podobnými projekty, stejně jako dlouhodobou komunitní prací s veřejností směřující k překonávání mentálních bariér, se v České republice ale zatím zabývají převážně jen spolky či aktivní jednotlivci, málokdy samosprávy.

Při práci s veřejností i s veřejným prostorem jsou děti nejdvěčnejší skupinou. Vidí spoustu věcí nepřikrášleně tak, jak jsou. Mají méně předsudků a mohou tak pomoci překonávat mentální bariéry. Moc dobře ví, co je pro ně dobré, ale když dostanou příležitost, dokážou stejně tak myslet i na ostatní. Zároveň jsou nejméně náročnými uživateli míst – stačí jim jen to nejnutnější k povzbuzení pohybové i kreativní představivosti a pak udělají z mála hodně.

www.pestujprostor.cz

Pátek 13. října 2017

Architektura a vzdělávání

Program Arkki school of architecture
for children and youth z Helsinek, Finsko

Architektura a vzdělávání

V našem vzdělávacím systému je v současnosti téma architektury vyučováno pouze okrajově. Pokud se učitelé tématem vůbec zabývají, zužuje se jejich zájem na především výklad dějin architektury. Současná architektura je opomíjena úplně. Architektura je obor velmi náročný, obsahuje jak kategorii estetickou tak technickou, zasahuje do mnoha oblastí od matematiky a fyziky přes výtvarnou výchovu až po ekologii a výchovu k občanství. Je tedy průřezovým tématem, a podobně jako u dalších podobných témat je otázkou, jak ji do výuky integrovat. Také v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), který vymezuje závazný rámec veškeré výuky na ZŠ (curriculum) se s pojmem architektura nepracuje. Pokud je však učitel aktivní, potenciál pro výuku architektury zde je. Co se tedy můžeme udělat pro změnu? Jak povzbudit učitele k tomu, aby se zajímali o architekturu a veřejný prostor a své nadšení přenesli na děti?

Miroslav Hřebecký

EDUin

kurikulum, které musí být svými výstupy v souladu s kurikulem národním (mantinely RVP). Původní myšlenka však postupně zapadla, ač formálně stále platí, mnoho škol se neproměnilo a setrvává mentálně stále ve starých osnovách, k tomu se postupně přidávají systémové změny, které výuku škol centralizují (jednotné přijímací zkoušky nebo státní maturita), někteří před volbami otevřeně volali po návratu pevných osnov rozepsaných pro všechny školy zcela stejně. To by narušilo dnešní žádoucí diverzitu škol a jejich profilaci, kdy si každý rodič může svobodně vybrat školu, která bude odpovídat jeho poptávce. Nesnažme se proto ve všem vidět konkrétní učební látku, natož konkrétní stránku učebnic, to je zcela zastaralý pohled. Definujme si vzdělávací cíle a k nim volme aktivizující strategie pro děti.

Vývoj školství jasně ukazuje, že velkým problémem současného kurikula je jeho předimenzovanost a nejrůznější zájmové síly se do něj snaží dostat další kapitoly (z poslední doby například dopravní výchovu nebo výchovu k obraně vlasti). Jsem přesvědčen, že cesta pro vnímání architektury a urbanismu a nějaká výchova v tomto směru nevede skrze snahu zakotvit to v kurikulu. Hlavním argumentem je, že i pokud by se to stalo, zůstalo by to formálně pouze na papíře. Klíčem k dětem je učitel, napřeme tedy snahu tím směrem. Organizujme aktivity, které budou působit na učitele, dále je vzděláváme, formujeme jejich názory, ukazujeme příklady využitelné v reálné praxi. Vyrábějme metodiky s otevřenou licencí (Creative Commons), které umožní pedagogům jejich volné přetváření podle svých potřeb ve výuce.

Respektujme plně individualitu jednotlivých škol a nezávislost jednotlivých pedagogů. Pokud budeme sázet na důvěru a schopnosti a podpoříme jejich potenciál, uplatní se jejich kreativita, která jediná v součinnosti s odbornou pomocí a know how architektů může účinně pomáhat měnit vnímání prostředí a staveb a budování vlastní odpovědnosti k nim. Učitel svázaný nějakými formálními deklaracemi na úrovni kurikula vše splní pro čárku, ale v myslích žáků se nezmění zhola nic, a to je promarněná příležitost.

www.eduin.cz

Co chybí a co přebývá v současném kurikulu?

Kurikula jednotlivých typů škol jsou definována jejich Rámcovými vzdělávacími programy (např. RVP pro základní vzdělávání, pro gymnázia apod.). Každá škola podle nich má sestaveno své vlastní kurikulum – školní vzdělávací program – který musí z RVP vycházet.

Kurikulární reforma byla skutečně postupně v letech zhruba 2005–2007, kdy byla škole dána možnost si definovat své vlastní

Alena Hesová

Národní ústav pro vzdělávání

příslušných vzdělávacích oborů v rámcových vzdělávacích programech. Ať už jde o vzdělávací obor Člověk a jeho svět na 1. stupni základních škol, nebo o Výchovu k občanství na 2. stupni ZŠ, Občanský a společenskovědní základ na gymnáziích nebo o Společenskovědním vzdělávání na středních odborných školách. Funkční integraci vidíme především ve výukových situacích, které se orientují na demokracii, participaci, komunikaci, prostředí nebo komunitu. Konkrétní výukové aktivity se mohou zaměřovat například na pojetí demokracie jako procesu, životního konceptu i respektu k různosti, na participaci ve veřejném prostoru, na vztah architektury a komunikace v daném prostředí, nebo na pocitové mapy určité lokality, mapování vandalismu i hledání cesty k oživení městského mobiliáře.

Rámcové vzdělávací programy podle našeho názoru vytvářejí dostatečný prostor proto, aby se témata spojená s architekturou mohla realizovat ve školní praxi. Klíčovým faktorem pro tuto realizaci jsou učitelé. Teprve když pedagogové sami poznají, že propojení společenskovědního vzdělávání a architektury má význam pro praktický život (jejich i žáků), budou toto téma funkčně a efektivně zařazovat do výuky.

Informační zdroje:

ERBEL, J. Veřejný prostor. In Atlas transformace. Dostupné z: www.monumenttotransformation.org/atlas-transformace/html/v/verejny-prostor/1-verejny-prostor.html

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání. MŠMT. Dostupné z: www.nuv.cz/t/rvp-os

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. Dostupné z: www.nuv.cz/file/159

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Národní ústav pro vzdělávání, březen 2017. Dostupné z: www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2017_verze_cerven.pdf

Veřejný prostor. In Uzemi.eu, Slovník pojmů. Katedra urbanismu a územního plánování, FS ČVUT v Praze. Dostupné z: www.uzemi.eu/pojmy/verejny-prostor

Potenciál občanského vzdělávání pro vnímání architektury

Společenskovědní vzdělávání směřuje k pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost. Občanské vzdělávání pak představuje vzdělávací aktivity, které posilují občany v tom, aby se informovaně, odpovědně a aktivně podíleli na spravování věcí veřejných a na rozvoji demokratické společnosti, a to v souladu s principy lidských práv. Za jednu z veřejných věcí můžeme nepochybně považovat veřejný prostor – tedy prostor pro život, pro komunikaci i pro demokracii.

Potenciál pro propojení společenskovědního vzdělávání a tématu architektury nabízejí podle našeho názoru všechny tematické celky

Pihla Meskanen

ředitelka Arkki school of architecture for children and youth z Helsinek, Finsko

Arkki – škola architektury pro děti a mládež

Škola architektury pro děti a mládež Arkki vznikla v roce 1993 ve Finsku. Arkki se zaměřuje na zprostředkování znalostí o architektuře a rozvíjí designové myšlení u dětí a mladých lidí. Podporuje a rozvíjí v nich kreativitu a trojrozměrné vidění. Vzdělávací programy Arkki obsahují širokou škálu kurzů architektury od dílen a krátkodobých kurzů až po dlouhodobé programy zaměřující se na krok po kroku cílené vzdělávání.

Nejunikátnější ze všech programů je právě dlouhodobý program vzdělávání o architektuře, který umožňuje dětem ve věku od 4 let až do věku 19 let seznamovat se s tímto oborem v rámci nepovinného předmětu. Student, který projde kompletním programem během celých 15 let, má za sebou 1800 hodin výuky. Výuka je cíleně orientovaná, je odstupňována rok po roku a je vedena architektem – pedagogem.

Kromě tohoto dlouhodobého programu Arkki organizuje tématické kurzy, jako je např. stavba přístřešku, který seznamuje účastníky s rozlišnými konstrukčními příklady stavění tradičních přístřešku v různých kulturách. Další kurzy seznamují děti s navrhováním interiéru, plánováním měst nebo s počítačovými programy na technické výkresy a navrhování.

Představitelé Arkii jsou přesvědčeni, že architektonické vzdělání umožní dětem získat znalosti a dovednosti díky kterým budou umět převzít zodpovědnost a spolupodílet se na rozhodnutích o podobě a výstavbě jejich okolí bez ohledu na to, jaké mají profese.

Vzdělání v architektuře

Arkki program celkově učí žáky různé aspekty designu

– od porozumění malých prvků až po celá města. Žáci se snaží porozumět prostoru, měřítku, barvám, formám, materiálům, estetice atd. Dozívají se také informace nejen o historii architektury, ale také u udržitelných stavbách. Studenti si osvojují úvahy o designu, kreativní proces a celkovou problematiku architektonického navrhování.

Vzdělání v architektuře a designu, jako základ v STEAM

Architektura je forma umění, která spojuje humanitní a přírodní vědy. Architektura má nekonečné možnosti a zaslouží si být tím velkým A v STEAM vzdělávání a holisticky tak propojovat vědu, technologii, inženýrství, matematiku, umění a design. Díky tomu, že architektura je především interdisciplinární předmět, má obrovský potenciál rozvíjet klíčové kompetence důležité pro 21. století, jako jsou „5K“ (v AJ „5C’s“) – komplexní řešení problému, kreativita, kritické myšlení, komunikace a spolupráce. Vzdělání v architektuře vylepšuje základní dovednosti důležité pro budoucí profesní kariéru.

Arkki filozofie: Učení formou úspěchu

Vzdělání v architektuře a designu v rámci Arkki školy kombinuje znalosti, dovednosti a vytváření vztahu k hodnotám pomocí zábavné výuky, která je založena na praktických příkladech. Arkki program klade důraz na konstrukční dílny, kreativní řešení problému a 3D návrhy. Má za cíl rozvíjet vlastní kreativitu a podpořit individuální přístup ke studiu. Situační výukové moduly jsou nastavené tak, aby se každý vzdělával pomocí úspěchu, pozitivní zpětné vazbě a vzájemné spolupráci. „Hraj si, tvoř si a uspěj!“ To je základ Arkki filozofie.

Za posledních 24 let Arkki zorganizovalo tisíce workshopů pro 40.000 dětí a mládeže ve 24 zemích po celém světě. V roce 2017 jen ve Finsku bylo zapsáno více jak 7.000 dětí do architektonických workshopů. Arkki nabízí kurzy také v Řecku, na Kypru a v České republice. Tyto licenční školy vede cca 40 architektů.

<http://arkki.net/en/>

Arkki – School of Architecture for Children and Youth

Arkki School of Architecture for Children and Youth was founded in 1993 in Finland. Arkki focuses in mediating architectural understanding and design thinking to children and youth and developing and supporting creativity and three dimensional perception. Educational services of Arkki include a wide range of architectural courses, including workshops and short courses as well as long term step-by-step goal-directed long term education.

Most unique of Arkki activities is this long-term architectural teaching programme that enables children from the age of four all the way to early adulthood at the age of 19 to practice architecture as an extracurricular activity. A student who has followed the curriculum for the entire 15-year period would have completed up to 1800 hours of study. Teaching is goal-oriented, progresses year by year and is led by architect pedagogues.

In addition to this long-term architectural teaching, Arkki organizes thematic courses, such as hut-building courses introducing the participants to huts and building traditions of different cultures. Other theme courses introduce children for example to interior design, city planning and computer-aided drawing.

According to Arkki vision architectural education gives children and youth knowledge and understanding that enables them to take responsibility and to participate in the decision-making and building of our future environment, no matter what their occupation will be.

Architecture education

Arkki program as a whole teaches pupils of Arkki various aspects of design, from envisioning small objects all the way to whole cities. Pupils learn to understand space, scale, colours, forms, materials structures, aesthetics etc. The pupils familiarize themselves also with architectural history as well as sustainable building. The pupils become familiar with design thinking and creative processes, as well as the complexity of architectural design.

Architecture and design education in the core of STEAM

Architecture is a form of art bridging the humanities and the sciences. Architecture has endless possibilities in being the big A in STEAM education and holistically intertwining science, technology, engineering, mathematics and arts and design. Since architecture is intrinsically interdisciplinary, architecture education for children is an exceptional discipline to develop key competences of 21st century such as the „5C’s“ – complex problem solving, creativity, critical thinking, communication and collaboration. Architecture education enhances the essential skills needed for future working life.

Arkki philosophy: Learning by Succeeding

Architecture and design education at Arkki intertwines knowledge, skills and values into competencies through action-based learning made fun and rewarding. Arkki program emphasizes hands-on building, creative problem solving and 3D construction. It aims to develop personal creativity and encourage individual learning. The phenomenon based educational modules are designed so that everybody learns through success, positive feedback and cooperative learning. „Play, create, succeed!“ is the essence of Arkki’s philosophy.

During the past 24 years Arkki has completed thousands of workshops for 40.000 children and youth in 24 countries around the world. In 2017 in Finland more 7000 children joined the architectural workshops. Arkki offers architectural courses to children also in Greece, Cyprus and Czech Republic through licensing with a total staff of c. 40 architects.

Pihla Meskanen, Director of Arkki, CEO of Arkki International

Vlasta Urbanová

vzdělávací program Jeden svět na školách

Člověk v tísní

Vznik a rozvoj programu Jeden svět na školách, jeho šíření do škol a povědomí veřejnosti

Zdalo by se, že lidská práva a architektura spolu nesouvisí, ale vzhledem k tomu, že architektura je součástí veřejného prostoru, je opak pravdou. Hlavní důvod, proč jsem ale byla organizátory konference pozvaná, bylo sdílení zkušeností s šířením a rozvíjením programu společnosti Člověk v tísní Jeden svět na školách.

JSnŠ je program, který už téměř 17 let využívá dokumentární filmy o lidských právech ve výuce na základních a středních

školách, nejen u nás, ale i v zahraničí. Je to dost dlouhá doba na to, aby se daly vyjmenovat přínosy, které tento původně projekt, dnes stále se rozvíjející program má:

1. JSnŠ přispívá k osobnostnímu růstu nejen žáků a studentů, ale i učitelů, kteří s programem pracují – umožňuje jim hlubší vhledy do problematiky, chápání širších souvislostí, prohlubuje empatii a učí vnímat rozdílnost názorů nejen jako konflikt, ale také jako možnost obohacení.
2. JSnŠ baví jak učitele, tak žáky a studenty – to je něco, co ve vzdělávání nebývá až takovou samozřejmostí. To pak přináší i zlepšení vztahů, jak mezi učiteli a žáky, tak i ve třídách.
3. JSnŠ pomáhá zvyšovat mediální gramotnost všech zúčastněných – zvyšuje citlivost mladých lidí na populismus a manipulaci.
4. JSnŠ umožňuje pedagogům, ale i žákům a studentům samotným participovat na rozvíjení programu – učitelé sami vytvářejí aktivity, jednotlivé filmy i celé audiovizuální lekce na školách v pilotních projekcích připomínkují a jejich postřehy jsou tvůrci zpracovány.
5. Kromě hlavního cíle – pomáhat ve vzdělávání v oblasti lidských práv – je nečekaným bonusem JSnŠ ochota žáků, studentů a učitelů občansky se angažovat v místě bydliště. Velký počet velmi kvalitních školních projektů nás každoročně naplňuje radostí a obdivem, možná důležitější je ale skutečnost, že u žáků a studentů mizí pocit, že člověk sám nemůže nic změnit.

Všechny vyjmenované přínosy mohou být inspirací i pro jiné vzdělávací programy. Na konferenci jsem viděla, že i vám, kteří pracujete na tématu „architektura do školy“, se daří vytvářet a rozvíjet zajímavé, otevřené a přejí vám, aby se dařilo šířit je do škol především zásluhou jejich obsahu, jako je tomu v případě programu Jeden svět na školách.

www.jsns.cz

Pátek 13. října 2017
Děti a město

Děti a město

Způsob využívání veřejného prostoru dětmi se v posledních letech radikálně proměnil. Ještě nedávno bylo samozřejmostí, že děti běhaly celé odpoledne venku, dnes je ale jejich čas mnohem více organizovaný. Zejména ve městech jsou děti rodiči rozváženy do kroužků nebo sedí doma u počítače. Dřívější samozřejmá realita může být dnes chápána téměř jako zanedbání péče ze strany rodičů. Jaký je za takových podmínek vztah dětí k prostředí? V současnosti je trendem progresivních měst brát děti a dětskou hru vážně, mnohdy jako jednu z hlavních priorit. Městský prostor přizpůsobený dětem je základem jejich rozvoje jako šťastných, kreativních, zdravých a sebevědomých obyvatelů měst. Naplňují tedy naše města potřeby dětí? Je v nich dostatek míst, která jsou vhodná pro hru bez dozoru a kde mohou i větší děti trávit svůj volný čas? Mohou se ve městech naše děti pohybovat a pobývat volně a samostatně? Jaké máme možnosti?

Mirjana Petrik

FA ČVUT, Město přátelské k dětem

Na základě zkušeností z celé řady projektů zaměřených na zkvalitnění prostředí pro děti ve městech, realizovaných jak na půdě Fakulty architektury, tak ve spolku Město přátelské k dětem, z. s., se ukazuje, že je třeba prosazovat a vytvářet podmínky pro „trojnožku“: svobodný a nezávislý pohyb dětí, kvalitní hru a kontakt s přírodou.

Město přátelské k dětem

Co dělat pro to, aby naše města byla více přátelská k dětem?

Dětský svět ve městě, to nejsou jen hřiště, ale i cesty do školy, ze školy, na nákup nebo za prarodiči. Kvalita prostředí, které nás obklopuje, výrazně ovlivňuje vývoj dětí a mladých lidí. Děti ve vývoji jsou na své okolí zvlášť citlivé. To, v jakém prostředí děti a mládež vyrůstají, ovlivňuje celý jejich dospělý život, jejich aktivity, jejich vztah k domovu či angažovanost ve městském dění.

Děti a mládež tvoří pětinu obyvatel České republiky. Úmluva o právech dítěte jim zaručuje právo ovlivňovat rozhodnutí o svém městě, vyjadřovat své názory o městě, jaké chtějí mít, právo na účast v rodinném, komunitním a sociálním životě. Mají právo na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jejich věku, jakož i na svobodnou účast v kulturním životě a umělecké činnosti (článek 31). Jak naše města tyto práva naplňují? Co děti ve městě vlastně potřebují?

Hra neprobíhá pouze na místech pro hru vymezených. Děti a mládež používají veškerý veřejný prostor a hra je stále jejich přirozené bytí. Veškerý prostor kolem ovlivňuje jejich hru a je do hry zakomponován. Design veřejných prostranství by měl tuto potřebu reflektovat. Tímto se podpoří sociální integrace dětí a mládeže.

Město tvoří pro děti a mládež celou řadu překážek/bariér, jako je třeba motorizovaná doprava, ale také měřítko městských prvků či přístupnost a dostupnost cílů. Důležitá podmínka je mobilita: bezpečný samostatný pobyt a pohyb po městě umožňuje dětem stát se rovnocennými členy společností. Řešením je podpořit bezpečné trasy pro pěší a kolečkáře (skaty, kola, brusle, koloběžky) spolu s omezením motorizované dopravy v pohybu i té stacionární. Pro rovnocenný pobyt je třeba myslet také, na městský mobiliář, na příklad ve vztahu s dětským měřítkem.

Přínosů kontaktu s přírodou a přírodními živly je mnoho. Pro děti ve městě je zásadní přítomnost přírodě blízkých prvků v okolí jejich bydliště. Děti potřebují dostatek přírodních elementů ve veřejném prostoru města, v parcích i na školních zahradách. Je pro ně důležitý bezprostřední kontakt – s vegetací, vodou, ohněm, zemí a se zvířaty. Například strom, na který se dá vylézt a děti tak mohou posouvat své dovednosti.

Při plánování městského prostředí je zásadní participace mladých občanů. Zapojení dětí do plánování veřejných prostranství je první krok k tomu, jak úspěšně ztvárnit prostor na míru dětem a jak zakomponovat potřeby dětí do veřejného prostoru.

Navrhování a plánování měst s ohledem na děti se čím dál více stává globálním tématem, jak v zemích třetího světa tak i u nás, v Evropě. Není přijatelné potřeby dětí řešit separátně, investovat pouze do dětských hřišť, parků a škol. Naše města je třeba řešit komplexně, kromě dostupného bydlení je důležitá mobilita, dostupnost a přístupnost destinací, bezpečný pohyb a pobyt a sociální interakce. Veřejný prostor zde hraje klíčovou roli. Je třeba promítnout dětské potřeby do celkového konceptu města. Navrátit hru do veřejného prostoru a myslet na děti i při plánování dopravy.

V závěru se ukazuje, že plánování s ohledem na děti naplňuje i potřeby dalších sociálních skupin jako jsou například senioři, lidi s handicapem a celé rodiny. Účast dětí v procesu plánování a navrhování, jako i během realizace a užívání je klíčová. Děti nejsou odborníci na plánování, ale samy nejlépe vědí, jak chtějí žít a jak si chtějí hrát. Aby plánování mohlo nastat, je potřeba nastartovat změny ne jenom zdola ale hlavně shora. Vedení měst by dětské agendě mělo dát prioritu.

V ČR zatím není jediné město, které má dětskou otázku jako součást své legislativy, neexistuje funkce dětského ombudsmana, zvláštní městský rozpočet výlučně pro děti a děti nejsou součástí plánování a rozhodování o veřejném životě. Při realizování veřejných zakázek nejsou součástí rozhodování.

Ve spolupráci s městskými, občanskými a ekonomickými činiteli je potřeba vyvíjet aktivitu za cílem uplatnění principu měst přátelských k dětem na lokální úrovni.

www.childfriendlycity.cz

Jitka Přerovská

ředitelka Nadace Proměny Karla Komárka

Naše cesta k dětem

Nadace Proměny Karla Komárka je soukromá nezisková organizace, která se zasazuje o rozvoj měst v České republice a lepší povědomí společnosti o architektuře, krajinné tvorbě a významu prostředí pro člověka.

Nadace přispívá k tomu, aby se v České republice stal kvalitně řešený veřejný prostor přirozenou součástí života ve městě, aby se do jeho souvisejících proměn více zapojovala široká veřejnost a aby městské prostředí nabízelo více vhodných příležitostí pro **zdravý a všestranný rozvoj dětí.**

V rámci grantových programů Nadace pomáhá městům rozvíjet parkově upravená veřejná prostranství – v úzké **spolupráci mezi samosprávou, obyvateli města a odbornou veřejností.** Pomáhá proměňovat české školní zahrady v inspirativní prostředí, které přispívá ke zdravému a všestrannému rozvoji dětí. A v neposlední řadě také neziskovkám a aktivním občanům oživovat místa a vytvářet dobře fungující veřejný prostor v jejich městech a obcích.

Vedle pomoci konkrétním projektům se věnuje všeobecné osvětě veřejnosti. Pořádá konference, semináře, exkurze a přednášky, vydává vzdělávací materiály a **seznamuje děti s architekturou a s principy tvorby městského prostředí.**

Děti jsou přirozenou součástí komunity a neměly by být opomenuty v žádném plánování veřejného prostranství. V předškolním věku si zároveň **utváří vztah k prostředí, kde žijí** a jsou jím často ovlivňováni. Proto se Nadace rozhodla krátce po svém založení rozvinout nový program zaměřený na zahrady mateřských škol a jejich **plánování či navrhování společně s dětmi.**

www.nadace-promeny.cz

Lenka Burgerová

radní, Městská část Praha 7

Perspektivou dítěte

V Praze 7 rychle roste počet dětí, proto jim věnujeme hodně pozornosti a tomu přizpůsobujeme většinu našich kroků. Máme studentskou radu, máme zpracované analýzy pohybu dětí v naší městské části, víme, kam chodí na hřiště a proč k řece zatím nechodí, jak se dopravují do školy, zda se cítí bezpečně. Za velmi důležité považujeme práva dětí.

Dotazníky nám například pomohly zjistit, že celá řada hřišť na území MČ, která splňují všechny potřebné normy a certifikace, baví děti do konce předškolního věku. Jakmile fyzicky zvládnou nabízené prvky, stane se pro ně hřiště nudným.

Proto věnujeme pozornost i prostředí uvnitř školních zařízení. Za pomoci Nadace Proměny a architektek, které jsou zároveň maminkami dětí, jsme v letech 2015-2016 zcela změnili koncept zahrady školky na Výšinách. Původní zahrada se proměnila v mnohem pestřejší a variabilnější prostor. Velké úsilí pak zabralo přesvědčit rodiče, že zahrada je bezpečná, obsahuje totiž originální sochařské prvky. Certifikovat zábavné, ale nestandardní vybavení zahrady bylo poměrně náročné.

Mimo uzavřený prostor školních zařízení bylo nedávno obnoveno veřejné hřiště Kaštánek vedle Stromovky, které bylo postavené roku 1961 a je vybavené herními prvky sochařů Evy Kmentové a Olbrama Zoubka. Je to jedno z nejoblíbenějších hřišť v Praze 7, prvky jsou především krásné a pro děti zajímavé, oficiálně jsou to ovšem „umělecké artefakty“, ne herní prvky, nevyhovují platnému standardu.

Právě teď probíhá proměna hřiště Sedmikráska, to je prostor obezděný vysokou zdí a zaplněný vzrostlou zelení. Děti starší 7 let se tam však spíše nudí a nejvíce je baví přelézat betonovou zeď. Na základě analýzy Města přátelského k dětem se ukázalo, že v městské části Prahy 7 je mnoho míst vhodných pro hru dětí mladších šesti let, ale pro starší děti chybí zázemí na rozhraní mezi dětským hřištěm a prostorem pro intenzivnější vyžití, které jim nabízí výzvu přijatelného nebezpečí. Naším cílem je tedy vytvořit inkluzivní prostor pro různé věkové skupiny a různé aktivity, v projektu proto najdete sportovní hřiště s basketbalovými koši i brankami na fotbal i pingpongový stůl a workoutovou sekci.

Při proměnách veřejného prostoru se učíme se na špatných investicích z minulosti. Je to například proměna Ortenova náměstí, kde v minulosti proinvestovalo přes 80 milionů. Například nerespektování dětských tras do školy zde vedlo k tomu, že si místní děti nebezpečně zkracují cestu přes ocelové zábradlí.

Děti potřebují ke svému správnému vývoji místa důvěrně známá, ale také potřebují objevovat naprosto nové světy a cesty a čelit přiměřeným výzvám. Praha 7 má nejdelší nábřeží v Praze, které má obrovský a nevyužitý potenciál. Z analýzy Města přátelského k dětem vyplynulo, že děti k řece prakticky nechodí. Rozhodli jsme se, že s tím něco uděláme. Podařilo se nám přesvědčit soukromého vlastníka pozemků v severní části nábřeží, za nádražím Holešovice, aby vybudoval jednoduchou mlatovou cestu a území zpřístupnil veřejnosti. Cesta nově spojující oddělené části nábřeží vede do prostoru, kde se dětem nabízí přírodní břeh, kontakt s vodou, zajímavé vyžití. Tento lehce industriální prostor, s jistou dávkou „nebezpečí“ (řeka, koleje, zbytky industriálního materiálů) ukázal, že má co nabídnout starším dětem od desíti let, které se tam již začaly scházet. Proto radnice plánuje dále investovat do těchto nevyužitých částí a chce zde vytvořit Park u vody tak, abychom vytvořili nové příležitosti pro hru a nezničili charakter místa.

Chceme dětem naslouchat, což se prakticky projevuje zrušením věkové hranice pro vystoupení na zastupitelstvu. Dále jsme prosadili, aby každá škola na území MČ dostala částku 50 000 Kč. O tom, jak se s touto částkou naloží, rozhodují přímo děti. Radnice dále zastává názor, že je potřeba, aby děti trávily čas venku. Bezpečí není dáno množstvím kamer, ale kvalitou veřejného prostoru a množstvím lidí, kteří ho často a rádi používají. V momentě, kdy toto bude splněno, bude prostředí městské části přátelštější nejen k dětem, ale ke všem obyvatelům.

Open City jako město veřejné

Co je Open City? Jsme nadace usilující o lepší města pro všechny. Co to znamená? Města více veřejná, více přístupná, více otevřená lidem. Stále to není jasné? Je potřeba to lépe pojmenovat? Začneme tedy s Manifestem:

1. Chceme žít ve městech, ve kterých jsme vyrůstali. V Londýně by se měly stavět domy, které si finančně můžeme dovolit.
2. Londýn je jako náš obývací pokoj – místo, ve kterém se chceme scházet s přáteli. Místo, kde jsou ulice vybaveny takovým zařízením, jako by bylo navrženo nám na míru.
3. Chceme být součástí plánování a navrhování našeho nejbližšího okolí. Konzultace s nejmladší generací obyvatel měst by měly být důležitým úkonem procesu v plánování.
4. Chceme, aby naše bydliště byla stejně tak bezpečná, jako je centrum Londýna. Mimo jiné to znamená lepší osvětlení, širší chodníky a dobrou viditelnost ve veřejném prostoru.
5. Veřejná doprava na okrajích Londýna není tak dobrá, jako v centru města. Chceme městskou dopravu zdarma a dopravu, která propojuje čtvrtě i na opačných koncích města.
6. Smog znamená velkou hrozbu. Spotřeba energie v Londýně by měla být čistá a zelená.

7. Opečovávané prostředí vydrží déle. Musíme se starat o naše budovy a ulice, aby i naše děti měly v Londýně budoucnost.

Když se zamyslíme nad všemi těmito body, vše najednou dává smysl. Může to vypadat jako část metropolitního plánu Londýna – starostovo obecné doporučení pro rozvoj hlavního města Velké Británie. Jenže v tomto případě se jedná o My City 2 Manifesto – vytvořené mladými londýňany – mládeží spolupracující s pracovníky z Open City a s profesionály z oboru městského plánování.

My v Open City nemáme vlastní manifesto – nemáme na to takovou energii. Naše cesta je cestou přesvědčování a inspirování. Polemizování o problémech prostředí je také fajn. Avšak spolupráce a vzájemná pomoc jsou pro nás vždy na prvním místě.

My City 2 je jednou z několika částí našeho programu, která se zaměřuje na zapojení mladých lidí. Proč mladí lidé? To je jasné. Jejich přemýšlení je dynamické, otevřené a tvořivé. Poslední výzkum od londýnské kanceláře ZCD Architects potvrzuje, že „děti vytvářejí komunitu“ tím, že si vytvářejí vazby s ostatními dětmi nejen ve škole, ale i při hře, a svým rodičům umožňují, aby se také i díky tomu potkávali. Děti tak mohou mít velký vliv na fungování města. Pojďme jim tedy dát příležitost, aby nám pomohly vytvořit lepší prostředí pro všechny.

Pracujeme s dětmi, protože chceme prosadit opravdovou změnu. Vzali jsme Manifesto MC2 na radnici a podpořili mladé ambasadory, kteří

diskutovali nad jednotlivými body Manifesta s radními a s poradci pana starosty. Nesmí však zůstat jen u diskuse. Je také zapotřebí zrealizovat akci. Jaký by to mělo jinak smysl?

Jak to všechno začalo? Podívejme se na Open House London – největší světový architektonický festival, jež umožňuje volný vstup do nejvýznamnějších londýnských budov. V roce 2017 jsme oslavili 25. výročí fungování a do doposud největší akce se zapojilo přes 800 budov. Festival zahájil na radnici samotný starosta Londýna pan Sadiq Khan.

Jaká je spojitost mezi prací s dětmi v Open city organizaci a festivalem Open House? Je třeba vnímat Open House festival, jako příležitost získávat nové znalosti v prostředí, které je jak inspirativní tak vzdělávací. Během festivalového víkendu město ožije a má úplně jinou atmosféru. Což bylo hlavní vizí festivalu od samého začátku. Tato myšlenka byla posílena snahami spolupracujících architektů více přiblížit mladým lidem svoji profesi – částečně motivovanými obavami o přežití, bezpochyby! Za posledních 20 let se tato spolupráce rozrostla do našeho celoměstského vzdělávacího programu.

Naš program Architektura ve školách zapojuje děti ve věku 8–11 let a klade důraz na holistickou tvorbu města za pomoci práce v terénu, tvorby modelů a společného řešení návrhářských výzev.

Další naší iniciativou je práce s mládeží, která nemá moc informací o architektonickém vzdělávání a akademickém prostředí. Program jim umožňuje najít zdroje, kontakty a projít individuálním školením s prestižními architekty, kteří jim pomohou s portfoliem a přihláškami na prestižní britskou fakultu architektury – UCL Barlett.

Dále sestavujeme vzdělávací programy ušité na míru různým klientům a komunitám, obzvláště těm, které čeká revitalizace jejich okolí.

Závěrem je třeba zdůraznit, že to jsou lidé a ne budovy, kteří dokáží oživit město. Lidé formují čtvrtě, ve kterých stojí za to žít. Pokud dáme lidem znalosti, budou mít i schopnost ovlivňovat podobu jejich veřejného

prostoru, a posléze z toho budeme mít užitek všichni. Pojďme je vzdělávat, když jsou ještě mladí!

<http://www.open-city.org.uk/education/index.html>

An open city is a public city

What is Open City? We're a charity demanding better cities for everyone. What does that mean? More public, more equitable, more open. Still not clear? Need more info? Let's start with a manifesto then:

1. We want to live in the city where we grew up. Build houses in London we can afford to live in.
2. London is our 'living room' – it's where we hang out with our friends. Furnish the streets with spaces and places designed specifically for us.
3. We want to be involved in the design of our neighbourhoods. Consulting young people should be a legal requirement of the planning process.
4. We want our own neighbourhoods to feel as safe as central London. That means better lighting, wider paths and clear views.
5. Public transport in the outer boroughs is not as good as the links to central London. We want free transport connecting our neighbourhoods together.
6. Air pollution is a real threat. London's future energy needs must be clean and green.
7. Well-maintained neighbourhoods last longer. We must take care of our buildings and places so our children have a future in London too

We'd go along with all of these points. It's common sense thinking about cities. It could be in the London plan, the mayor's general development

guidance for Britain's capital city. Yet actually, it is the My City 2 Manifesto – written by young Londoners, teenagers, mostly with Open City and our network of built environment professionals. We don't have a manifesto ourselves – we're too 'soft power' for that. We like to cajole and inspire. Polemics are OK some of the time. But co-operation and collaboration comes first.

My City 2 is just one part of our programme directly engaging young people. Why young people? It's obvious really. Their minds are dynamic, open, and experimental. But recent research (by London's ZCD Architects) concludes that 'children make communities' – by forming links with other children at school and during play, thus encouraging their parent to socialise too. In essence, children make cities. So let's give them real power to help us make better places for everyone.

We work with young people because we want to inspire genuine change: we took MC2 to City Hall and saw young ambassadors address the mayoralty's experts on the manifesto topics. It has to be more than talk. It has to be about action and influence. Why do it otherwise?

How did all of this begin? Cut to Open House London, the world's biggest architectural festival giving free entry to London's best buildings. This year is our 25th anniversary and our biggest ever event with over 800 buildings participating and a launch in City Hall with Mayor Sadiq Khan.

But what's the connection between Open City's work with children and Open House? The key is to think of Open House as a learning experience and a learning environment – a weekend when the city comes alive in a new kind of way. It's been that way from the start. This way of thinking, coupled with a desire by participating architects to do more to engage with young people – partially motivated by survival fears too, no doubt! – has since flourished and grown into our city-wide programme over the course of two decades.

Today, our Architecture in Schools programme works with 8–11 year olds and emphasises holistic city-making, through site visits, model making,

and complex, collaborative design challenges. (Pictured, some of this year's cohort on a site visit to the Barbican who later won the programme contest for best overall design of an 'open city' neighbourhood.)

Accelerate works with hard-to-reach teenagers – youngsters facing tough challenges to get ahead – and gives them the tools, the resources, the contacts, and one-to-one training with top architects, to help them make strong applications to study at UCL's Bartlett, the UK's top-rated architecture school.

We also produce bespoke learning programmes for various partners and communities too, especially those whose neighbourhoods are facing regeneration.

Our bottom line: people not buildings, make cities vibrant, worthy places to live. And giving people the knowledge and power to recognise and shape better environments can only benefit everyone. So start training them young!

Rory Olcayto, director, Open City

Sobota 14. října 2017

Vzdělávací programy pro děti a s dětmi

Vzdělávací programy pro děti a s dětmi

V současnosti se více otevírá prostor pro organizace, které se chtějí zabývat architektonickou osvětou i zapojováním veřejnosti do plánování, případně pomáhají těm, kdo chtějí proměnit své okolí. Chceme podpořit vytvoření nebo upevnění mostů mezi těmito organizacemi. Dále chceme zprostředkovat zkušenost těch, kteří jsou v současnosti úspěšní ve vzdělávání dětí v tématech souvisejících s architekturou nebo dokonce i v tématech jiných, těch kterým se již podařilo přesvědčit širší veřejnost o své důležitosti (například environmentální vzdělávání, výchova k aktivnímu občanství). Chceme hledat odpovědi na otázky: Jak vytvořit úspěšný program, který je využitelný pro školy nebo pro organizace zabývající se volnočasovými aktivitami dětí? Jak takový program prosadit do povědomí veřejnosti? Jak děti mohou být aktivní již dnes a jak to v budoucnu může přispět ke zlepšení občanské společnosti?

Kristýna Stará

Architekti ve škole, FA ČVUT

Komu patří budoucnost...

V každém okamžiku se podílíme různou měrou na nekonečném sledu změn a událostí v prostředí kolem nás. K dosažení optimálního rozvoje našich měst a celé krajiny však potřebujeme mimo jiné vědomé zapojení odborné i laické veřejnosti, které vychází z uvědomění si propojení kvality života a prostředí a rozvíjení vztahu k němu. Na vztah mezi rozvojem naší krajiny, jejím vnímáním a spoluutvářením jejích hodnot upozornila i Politika architektury a stavební kultury ČR (2015), která též, stejně jako Memorandum Architektura ve vzdělávání (2014), reaguje na nedostatečnou výchovu k občanské odpovědnosti, pro niž je zásadní učení se dialogu, porozumění principům v tvorbě i procesech naší krajiny, a umění nahlédnout svět v souvislostech. Uchopení komplexnosti vztahů člověka a prostředí, vědomá účast na jeho utváření či odpovědnost za něj se řadí mezi tematiku projektu Architekti ve škole.

Architekti ve škole představují široce zaměřenou otevřenou platformu věnující se osvětě veřejnosti a zejména pak vzdělávání dětí již od raného věku v tématech souvisejících s architekturou, urbanismem a prostorovým plánováním. Platforma zprostředkovává

Tvůrčí dětské dílny zaměřené na vzdělávání v architektuře, konference reSITE 2015

živou databázi českých i zahraničních osvětových projektů a iniciativ, vzdělávací portál určený výukovým materiálů od různých autorů pro pedagogy působící na všech stupních i neformální vzdělávání, a v neposlední řadě díky možnostem sdílení kontaktů, projektů i aktualit uživatelů portálu, umožňuje setkání zprostředkovatelů tématu a pedagogů, kteří je hledají. Cílem je sdílení zkušeností i inspirace pro výuku a hledání možností interpretace tematiky v souvislosti s jejím začleňováním do vzdělávacího systému České republiky. Postupně směřujeme k vytvoření mezioborové sítě, která se nejen dělí o svou zkušenost, ale též přenáší informace mezi úrovněmi, na kterých působí, ať již strategickými či místními.

Procházky, přednáškové aktivity pro děti, i pedagogy, veřejné diskuse, výukové materiály i tvůrčí dílny vytvářené v souvislosti s výchovou a vzděláváním v oblasti architektury a urbanismu nezprostředkovávají pouze architektonicko-urbanistickou tvorbu. Usilují o postupné provázání tematiky se všemi vzdělávacími obory. Prostor pro osvětu tak skýtají i prostředí našich škol či konkrétní projekty, při jejichž přípravě mohou děti nahlédnout své okolí novým pohledem a diskutovat vlastní představy o něm. Znovuobjevování vztahu k místu a jeho posílení vlastním přispěním, porozumění a informovanost, to vše otvírá cestu k vědomému prožívání prostoru a ovlivňuje naše rozhodnutí přímo či nepřímo působící na dané prostředí, potažmo kvalitu našeho života.

www.architektiveskole.cz

Pavla Jenková

Nadace VIA

Místo, kde žijeme

V Česku je stále velké množství obcí, ve kterých jsou narušené vazby mezi místními. Mnohdy je to dáno historickými událostmi, komplikovanými vztahy mezi starousedlíky a novousedlíky, anonymitou nebo absencí místa pro společná setkávání. V Nadaci Via věříme, že naplánování, vybudování a následná péče o společné veřejné prostranství, je proces, který napomáhá k zlepšení vztahů v dané obci, a proto od roku 2001 nabízíme program Místo, kde žijeme. Tento program nabízí podpořeným obcím

finance na úpravu veřejného prostranství, služby odborného konzultanta či konzultantky a odborné semináře.

Na začátku jsou plánovací setkání, která jsou otevřená všem a při kterých je všem dán dostatečně silný hlas na to, aby mohli vyjádřit svá přání, obavy, potřeby. I děti a jejich fantazie jsou nedílnou součástí těchto plánovacích setkání. S dětmi se mluví o tom, jak by jejich obec měla vypadat a fungovat. Jejich sny pak většinou vizualizují pomocí vlastnoručně namalovaných obrázků nebo prostřednictvím školního parlamentu, který nápady a požadavky dětí shromáždí a na setkání představí.

Nápadů se vždy sejde velké množství a důležitou úlohu tu hraje architekt či architektka, kteří celý proces sledují a následně vše zpracovávají. O architektonickém návrhu se pak diskutuje s veřejností, dokud se neshodne na výsledné podobě prostranství. S jarem pak přicházejí brigády a na podzim, kdy je velká část práce hotová, je potřeba vše řádně oslavit a prostranství slavnostně otevřít.

Za 16 let jsme podpořili 66 českých obcí, kde vznikly nové návsí, parčíky, multifunkční hřiště, ale obnovila se například i stará obecní plovárna. Ve většině z těchto obcí se prací na společném cíli podařilo navázat zpřetrhané vazby a podpořit nová sousedská setkávání. Místní se mají šanci sblížit se svými sousedy, ale i prohloubit vztah k místu, kde žijí. A to je to, o co nám v nadaci jde.

www.nadacevia.cz

Kateřina Švejdová

Nadace Proměny Karla Komárka

snažíme budovat **vztah dětí k místu, kde žijí a začleňovat architekturu a krajinářskou tvorbu do vzdělávání**. Kvalita prostředí, ve kterém žijeme, ovlivňuje kvalitu našeho života. Chceme, aby se děti už od mala učily, jak mohou své prostředí pozitivně ovlivňovat a spoluutvářet. V rámci **dílen pro mateřské a základní školy** seznamujeme děti s tím, jak se tvoří město. Přibližujeme jim zahradní a krajinářskou architekturu. Rozvíjíme jejich tvořivost, estetické vnímání, týmovou spolupráci, občanskou angažovanost a prohlubujeme jejich vztah k životnímu prostředí.

Ateliér Naše město

Nadace Proměny Karla Komárka je soukromá nezisková organizace, která se zasazuje o rozvoj měst v České republice a lepší povědomí společnosti o architektuře, krajině, tvorbě a významu prostředí pro člověka.

Nadace přispívá k tomu, aby se v České republice stal kvalitně řešený veřejný prostor přirozenou součástí života ve městě, aby se do jeho souvisejících proměn více zapojovala široká veřejnost a aby městské prostředí nabízelo více vhodných příležitostí pro **zdravý a všestranný rozvoj dětí**.

Mimo grantové programy nabízíme veřejnosti širokou škálu osvětové činnosti a tedy i **vzdělávání dětí**. Dlouhodobě se tak

Marek Sivák

Pěstuj prostor

Architektonicko-akrobatická vycházka „Prožij si (Jiráskovo) náměstí“

Ví šestileté dítě, jaké jsou hlavní charakteristiky náměstí? K jakým účelům sloužilo a slouží, zda na něm mohou být stromy, jakou roli zde hrají běžné domy i významné budovy? Co vše ovlivní výška obrubníku či použitý materiál? Nebo jaký je rozdíl mezi zahradou, parkem a lesem? Děti nás často překvapí svou dedukcí i znalostmi, stačí se jich jen správně ptát. Interaktivní vycházka prověřuje netradiční kombinaci předávání zkušenosti formou rozhovorů odborného průvodce s dětmi, a související pohybové složky. Akrobacie na kruhu zavěšeném ze stromu uprostřed parkového náměstí, jízda na longboardu po površích z různých materiálů nebo párové cvičení v intimnějším prostředí „zahrazené“ klášterní zahrady vedou jak k osvětlení pozornosti dětí, tak zejména k prožití popisovaného skrz vlastní pohyb. Tyto vycházky připravil spolek Pěstuj prostor spolu se Žongléros Ansámbl v rámci projektu Obnova Jiráskova náměstí a klášterní zahrady v Plzni a to za podpory Městského obvodu Plzeň 2 – Slovany a Nadace Proměny Karla Komárka.

Pěstuj prostor ve školách

Spolek Pěstuj prostor zprostředkovává komunikaci mezi samosprávami a aktivní veřejností včetně škol, které chtějí zapojit své žáky do plánování a tvorby prostoru. Zároveň nabízí školám spolupráci s vhodnými odborníky – architektky a umělci. Všichni pak společně pracují na přetváření nejbližšího okolí školy, které děti velmi dobře znají, denně tudy procházejí, používají jej pro hru, lelkování i pokec.

Foto: Tereza Šobrová

Příkladem takové spolupráce je např. projekt Předškolí 21. ZŠ Plzeň, žáci zde navrhli úpravu předprostoru školy. Samotnému návrhu předcházela příprava – děti zjišťovaly potřeby kolemjdoucích, informovaly se na úradech, prezentovaly projekt odborné porotě. Vyústilo to v architektonickou soutěž a realizaci první etapy, připravují se etapy další.

Podobnou zkušeností si prošli i žáci z plzeňské Masarykovy základní školy, kteří donesli myšlenku zpřístupnit široké veřejnosti zahradu kláštera, na niž shlíží z oken své školy. Díky shodě dalších okolností a spolupráci více partnerů z toho vznikl projekt v hodnotě přes 100 mil. Kč, který má být do 5 let postavený.

Děti ze základní školy Martina Luthera v Plzni na Skvrňanech přidaly ruku k dílu k proměně podchodu pod kapacitní silnicí. Ten byl donedávna temný, špinavý a málo využívaný, často se zde nacházely stříkačky a další nevhodné odpadky. Dnes je upraven sérií barevných kvádrů a muld, které slouží k posezení, přeskakování či cvičení, a děti ho hojně využívají.

Pro získání zájmu dětí často stačí málo – nabídnout jim téma a formu, které se jich týkají. Díky zážitku z vytvoření něčeho vlastními rukama si posilují svůj vztah k místu a mnohem méně pravděpodobně pak věci záměrně poničí. Naopak budou držet dohled nad „jejich“ novým místem a možná Vám pomohou i s jeho úklidem a údržbou.

<http://prostor.plzne.cz>

Mirjana Petrik, Markéta Patelová

Město přátelské k dětem, Praha

Bubeneč s dětmi pro děti

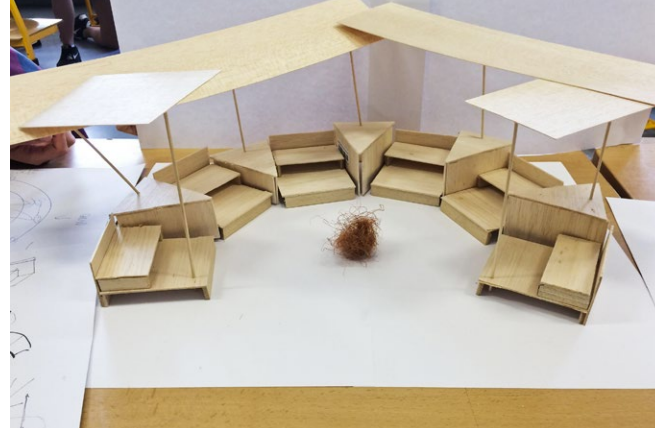
Spolek Město přátelské k dětem se zaměřuje na zkvalitnění prostředí pro děti ve městech. Naším cílem je prosazovat a vytvářet podmínky pro svobodný pohyb dětí, kvalitní hru a kontakt s přírodou.

Vizi projektu Bubeneč s dětmi pro děti je ukázat, jak v praxi může fungovat koncept města přátelského k dětem. Na projektu spolupracovaly děti ze třech místních škol a tak bylo možné zmapovat jejich potřeby a přání v dané lokalitě. Městská část Prahy 6 Bubeneč nebyla vybrána náhodně. Jde o místo, kde je nedostatek míst pro hru dětí starších sedmi let a kde současná nabídka veřejného prostranství nevyhovuje jejich potřebám.

Cílem projektu je iniciovat proměnu alespoň jednoho místa v Bubenči, které ožije a bude vyhledáváno těmi, kteří se podíleli na jeho vzniku – dětmi ve věku 7–15let.

Za přispění grantu T-mobile Mluvme spolu od ledna do června 2017 proběhla v Bubenči řada přednášek, setkání pro veřejnost, dílny na základních školách, ale i internetová soutěž pro děti o nejlepší nápady na proměnu míst, kde tráví svůj volný čas venku. Díky nim víme, co dětem v Bubenči chybí a jaké změny si přejí.

Pro první seznámení s lokalitou spolek uspořádal dvě setkání s veřejností, na které po shlédnutí inspirativní přednášky proběhla debata s cca 30 rodinami místních rezidentů. Výstupem setkání byla mapa, která jasně identifikuje potenciální místa ke zlepšení a seznam, co konečným uživatelům nejvíce chybí v jejich okolí. Na základě této

analýzy spolek vybral konkrétní místa pro další fázi projektu a to: hřiště Chittusiho a park Lázaro Cárdenase před ZŠ A. Čermáka.

Následovaly dílny na místních základních školách, během kterých se zapojilo více než sto dětí z 1. a 2. stupně. Během 4 vyučovacích hodin žáci dokázali zpracovat analýzu terénu, nakreslit pocitové mapy a diskutovat nad tématem hry a volného času. V praktické části dílny navrhovali a vyráběli modely dle svých představ. Své modely pak prezentovali ostatním.

Vyvrcholením projektu se stal první ročník festivalu Děti a město, který byl uspořádán přímo na jedné z vybraných lokací – prázdné asfaltové ploše naproti základní škole Antonína Čermáka. Cílem bylo ztvárnit dětské představy o prostoru do jednoduchých instantních instalací, které by ukázaly, že proměna místa nemusí být složitá záležitost. Byly zde na příklad umístěny překážky na skaty a koloběžky a velkorozměrný kontejner s pískem s různým zbytkovým materiálem (trubky, tyče, lana apod.) ze kterých si děti mohli postavit hřiště dle svých představ. Festival proběhl s podporou Nadace Proměny Karla Komárka, která rovněž o festivalu natočila film, ve kterém žáci 7. A mohli prezentovat své návrhy. Vítězný návrh mobiliáře s výstižným názvem Segmentus si mohli sami postavit přímo na festivalu a dnes jej využívají na školní zahradě. Projekt Bubeneč s dětmi pro děti tak ukázal, že je zapojení dětí možné v celém plánovacím procesu včetně účasti na realizaci a údržbě.

www.childfriendlycity.cz

Návrh a výroba venkovního mobiliáře
se 7. třídou ZŠ Antonína Čermáka

Zuzana Zbořilová, Aleška Čeňková

To město, Plzeň

Město letí aneb Architektura pro děti

Projekt zahrnuje realizaci architektonických workshopů tzv. projektových dnů na celé dopoledne pro děti ZŠ. Máme předem připravené programy pro konkrétní věkovou skupinu, ale jsme i variabilní a můžeme se přizpůsobit konkrétní skupině dětí.

Dílny

Inspirujeme děti k vytvoření koncepce města, ve kterém by chtěly žít. Děti se vžijí do role architektů a a prožívají dobrodružství územního plánování jako skuteční odborníci.

Procházky

Děti pochopí souvislosti historického vývoje architektury svého města. Jak se tento vývoj promítá do urbanismu v současnosti? Programy jsou připraveny tak, aby se v dětech podnítilo kritické myšlení a schopnost diskutovat. Promítáním inspirativních ukázek se jim zvýší povědomí o současné architektuře. Tvorbou vlastních návrhů pak rozvíjí fantazii. Často pracují ve skupinách, učí se tak spolupracovat. Simuluje se tak skutečný život, kdy budou často dělat kompromisy.

Využíváme tyto pedagogické metody:

- Do tvůrčího procesu jsou děti vtaženy formou animace výtvarného díla (například na vlastních tělech děti zkoušejí, jak funguje opěrný systém katedrály)
- Klademe důraz na multisenzorické vnímání dětí (zapojení co nejvíce smyslů)

- Pracujeme interaktivně – využíváme pracovní listy, výtvarnou akci
- Využíváme pohybové aktivity a práci s tělem

Skrze intenzivnější zážitek, který dětem na dílnách a procházkách zprostředkováváme, získají děti k tématu architektury vztah, ale zároveň si prohloubí své znalosti více než při běžném vyučování.

Program připravujeme tak, aby jej bylo možné využít jako součást Školního vzdělávacího programu. Ten je tvořen na základě Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání (stanovují závazné rámce a pravidla pro tvorbu učebních plánů na ZŠ).

Dáváme tím učitelům možnost udělat si konkrétnější představu o programu. Učitelé si mohou lépe zvolit, kdy program s žáky absolvovat tak, aby jeho využití bylo co nejefektivnější (aby korespondoval s právě probíranou látkou, mohou jím dokonce určitou látku, kterou by museli probrat ve škole, i nahradit). Vytipujeme, kterých školních předmětů a průřezových témat se může program týkat. (např. historické architektonické procházky – dějepis, výtvarná výchova, občanská výchova...nebo program Ekoměsto – fyzika, výtvarná výchova, environmentální výchova ...) Pročteme jednotlivé kapitoly RVP ZV a dohledáme dané učivo a očekávané výstupy, které s programem nejlépe korespondují.

Spolupráce na textu: Markéta Hossingerová, expertka na propojení Rámcových vzdělávacích programů s programem www.tomesto.cz

Dětský program v rámci Krašovské zahradní slavnosti v Plzni

Vladimír Balda

Fakulta umění a architektury TU Liberec

u jiných druhů lidské činnosti nacházíme jen málokdy. Je oborem, který pracuje a rozvíjí prostorovou představivost, přibližuje techniku humanitně založeným žákům a naopak dětem s intenzivnějším vztahem k technice ukazuje význam a důležitost humanitních věd.

Cílem rok trvajícího (od ledna do prosince 2017) česko-polského projektu Malí architekti / Mali architekci, na kterém spolupracovaly Fakulta umění a architektury TU Liberec a SARP Jelenia Góra, bylo seznámit žáky základních škol s architekturou jako mnohostranným oborem spojujícím v sobě techniku a výtvarné umění. Zapojením účastníků ze dvou sousedních zemí přidalo projektu další rovinu. Příhraniční oblast severních Čech a Dolního Slezska dosud nemá ustálené vazby a propojení, jako je tomu v jiných regionech na společné hranici. Je to důsledek poválečné výměny obyvatelstva a stejného politického vývoje. Přes geografickou blízkost a jazykovou příbuznost se intenzivnější kontakt oživuje jenom pomalu a oboustranné povědomí je zatížené řadou stereotypů.

Projekt Malí architekti / Mali architekci se snažil přispět k vzájemnému poznání. Nedílnou součástí projektu bylo představit nejmladší generaci partnerskou zemi jako jazykově, historicky i kulturně velmi blízkou. Děti i lektoři poznaly vrstevníky z blízkého sousedního státu a díky podobnosti obou jazyků si uvědomili malou velikost jazykové bariéry.

Pevně věříme, že projekt Malí architekti / Mali architekci přání a cíle splnil a že Liberec a Jelení hora již nebudou pro účastníky pouhými body na mapě, ale místy, kde zažili mnoho společných zážitků.

Projekt Malí architekti

Architektura se v rámci primárního vzdělávání nevyučuje jako samostatný předmět. Žáci se na základních školách setkávají s tímto oborem pouze doplňkově a jako součástí kmenových předmětů, dějepisu nebo výtvarné výchovy. Architektura je přitom oborem, který v sobě spojuje technické a humanitní vědy v míře, které

Lucie Nippertová

Artschool, Brno

Následovalo pět dní letní školy architektury pro děti. Přihlásilo se 15 dětí ve věku 4–12, ty jsme rozdělili do dvou skupin – předškoláci (4–7) a školáci (8–12), se kterými jsme pak většinou pracovali odděleně. Předem byl určen rámec her a aktivit a předvybraná témata. Dle nálady a povahy dětí jsme pak většinou den předem program upřesňovali. Otázkou bylo – jak celý týden nejlépe uchopit? Nakonec jsme dny a aktivity rozdělili do tří témat: „město kolem nás“, „domy, co jej tvoří“, „co je uvnitř“. Celý týden jsme s dětmi začali hrami zaměřenými na prostor, v kterém jsme se měli následující dny pohybovat. Následovalo město, domy a nakonec interiér a téma domova. Na závěr se konala výstava prací, na kterou děti vlastnoručně dokreslenou pozvánkou pozvali i rodiče.

Z celé akce vznikla minipublikace Architektura pro děti & učitele, která shrnuje naši týdenní zkušenost a je cílená právě na učitele či na ty, kteří chtějí s dětmi podnikat takovéto aktivity. Je zde také podrobný popis všech her a aktivit. Je volně ke stažení na stránkách www.artschool.cz a to v jazyce českém i anglickém.

Dále s našimi aktivitami pokračujeme formou kroužku v artschool.cz a také příležitostně pořádáme workshopy na různých akcích. Cílem pro nás není vychovávat nové architekty, cílem je zvyšovat povědomí o tom, jak důležité je prostředí, ve kterém žijeme, a také to, že je v silách každého člověka ovlivnit jeho podobu.

www.artschool.cz

Architektura pro děti & učitele, letní škola 2016

Ve výtvarných ateliérech Brněnského spolku artschool.cz, založeném architektkou Hanou Ryšavou, v centru Brna s tvůrčím prostředím bytu v domě z počátku 20. století, se odehrávají pravidelné i jednorázové výtvarné dílny pro všechny věkové kategorie napříč všemi možnými výtvarnými technikami.

V srpnu 2016 se zde za podpory visegradských fondů odehrála týdenní letní škola architektury pro děti & učitele.

Protože vnímáme, že tato osvěta je běh na dlouhou trať a kromě ojedinělých specializovaných kroužků mohou mít největší vliv právě učitelé, začali jsme víkendovou minikonferenci pro učitele, skládající se ze tří částí: úvod do tématu architektury pro děti, současné iniciativy a jejich metody, vybrané hry a aktivity (briefing nad možnými tematy a způsoby předání dětem, ...).

Klára Hušková Smyczková Barbora Škaloudová

Národní galerie v Praze,
Oddělení vzdělávání a programů pro veřejnost

se do obrazu. Např. ve studiu k výstavě F. Kupky: *Cesta k Amorě*, 2012 či knize František Frank Frantik François Kupka, Národní galerie v Praze 2013.

Ponořujeme se v rámci obrazů či fotografií do jiných měřítek. Vytváříme prostředí z linií, kde jeho charakter utváří světlo a stín. Program pro školy: *Ateliér Fráni D., Veletržní palác.*

Necháváme děti osahat si rozmanitý materiál, který generuje subtilní konstrukce, těžké geometrické tvary, amorfni či oblé linie. Zkoušíme, co z jakého materiálu lze postavit, zkonstruovat či vymodelovat.

Reagujeme na různé umělce, kteří mají rozdílné přístupy k tvorbě. Zažít pocit být uvnitř sochy Henryho Moora či světelné instalace Magdaleny Jetelové otevírá dětem mnohost úrovní prostorového vnímání. Necháváme děti experimentovat a přibližovat se vlastní tvorbou k prožívání prostoru. Domníváme se, že děti prostřednictvím osobní zkušenosti s materiálem, jeho tvarováním a kompozicí se přibližují k architektuře v její elementární rovině blíže, než kdybychom o ní mluvili přímo.

Kdyby se vám zdálo, že to na co jsme v příspěvku poukazovali, až tak s architekturou nesouvisí, můžeme si položit otázku, kterou pokládal Prof. Jaroslav Frágner svým studentům: „Najděte mi 3 věci, které nejsou architektura?“

<http://ngprague.cz/ng-detem>

Ondřej Šefců

foto: archiv autora

Jak člověk k architektuře přišel

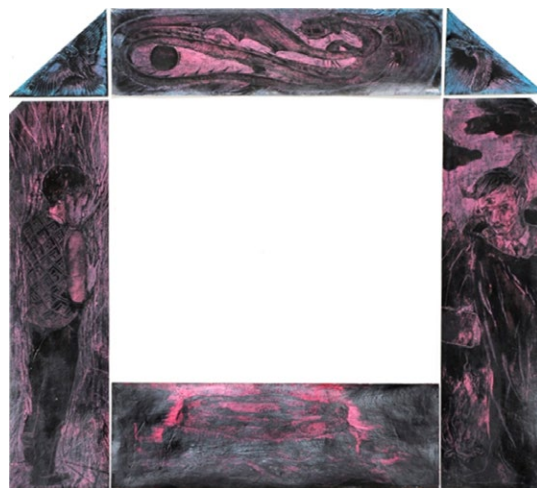
V rámci svého příspěvku jsem především prezentoval svůj autorský animovaný film **Jak člověk k architektuře přišel**. Tento film vznikl jako součást projektu Hravý architekt v roce 2014, kde jsem vedl tvůrčí dílny pro skupiny (až 50!) cca 10letých dětí z celé ČR (posléze i z Polska, Maďarska i Slovenska). V rámci dílen jednak probíhala diskuse a výklad k architektuře, který byl uzpůsoben vnímání diváků, jednak vlastní dílny, spojené s akcí – skládání krabic, modelování, kreslení. Právě zkušenosti z předchozího ročníku potvrdily, že pokud má být program dílen a přednášek pro děti přijatelný, musí být použito vhodné médium, s nímž ochotně pracují ve volném čase. A to je optimálně animovaný film, případně komiks. Nemusí jít nutně o profesionální produkty, které jsou enormně náročné výrobně a tedy drahé. Je nutné však pracovat s nadsázkou, humorem a výtvarnou zkratkou. Věc musí děti bavit, jinak jde o ztracený čas, jak pro dospělé, tak pro děti. Současně jsem prezentoval svůj autorský komiks Od jeskyně ke katedrále (vydalo nakladatelství Grada). I zde jsem se pokusil přiblížit dětem vývoj architektury a některé důležité pojmy. Rozvoj dětí v této oblasti je nepochybně velmi důležitý, jak vhodná cílová skupina se jeví děti ve věku 8–12 let.

https://www.youtube.com/watch?v=g_BPjazHefc

Význam muzeí a galerií ve zprostředkování architektury dětem (nejen ve školní výuce)

Význam architektury pro vzdělávání bývá zdůrazňován především v souvislosti s jedinečným přesahem do mnoha sfér praktického života. Současný vzestup iniciativ profesionálů podporujících vzdělávání o architektuře již od nejútlejšího věku vede k úvahám o možnostech komplexního zprostředkování fenoménu architektury a způsobech jeho interpretace. Z pohledu galerijního pedagoga mají v tomto směru značný potenciál původní rodinné vily a hausmuzea. Jako památkově chráněné objekty představují pro návštěvníky atraktivní prostředí s přidanou hodnotou individuálních lidských osudů odehrávajících se uvnitř „velkých“ dějin. Téma soukromé rodinné zástavby zahrnuje důležité formativní aspekty, jako je výběr vlastního životního prostředí, jeho průběžná kultivace nebo manifestace osobního vkusu v reakci na dobový styl. Souvisí úzce s urbanistickým rozvojem jednotlivých městských částí v návaznosti na průmysl a ekonomiku, demografické složení, společenské struktury, osobní či rodinné vazby. To vše nabízí široké možnosti souvislého propojení informací v rámci školní výuky i mimo ni. Díky těmto okolnostem představují podobná místa i vhodný prostor k setkávání a komunikaci napříč studijními obory a profesemi.

V areálu Jurkovičovy vily realizuje vzdělávací programy již od roku 2010 výhradně lektorské oddělení Moravské galerie v Brně jako v jedné ze čtyř výstavních budov instituce. Projekty realizované v externí spolupráci s architekty, designéry, umělci a dalšími

pedagogy představují doposud ne plně využitou možnost, jak kapacitně rozvíjet vzdělávací aktivity vázané na architekturu ve spojení s konkrétním působištěm. Variabilita přístupů ve zprostředkování architektury spojená s prezentací jednotlivých subjektů může vést jak ke zkvalitnění nabídky vzdělávacích aktivit, tak ve výsledku i k rostoucímu zájmu o ně ze stran škol a široké veřejnosti.

<http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/vzdelavani/vytvarne-dilny/dilny-pro-deti.aspx>

Dílna v Jurkovičově vile

Workshopy

Sweet Architecture

Arkki

Lektorky:

Niina Hummelin (Arkki Finland),

Kateřina Kuchařová (Arkki ČR)

Finská organizace Arkki s dlouholetou zkušeností v oblasti vzdělávání a šíření architektury nabídla dětem a dospělým účastníkům v jejich dílně „sladké“ konstrukční metody. Děti si mohly vyzkoušet zábavnou formu svoje prostorové vnímání, motoriku a představivost. Byla to ukázka toho, že v českém Arkki na děti čekají samé lákavé architektonické výzvy.

Jeden svět na školách

Člověk v tísni

Lektorka:

Vlasta Urbanová

Na workshopu určeném zejména učitelům proběhla ukázka toho, jak je možné tvořivě pracovat ve výuce ZŠ s dokumentárním filmem. Učitelé se pro účely workshopu octli v rolích dětí. Výuce předcházelo promítání britského filmu Na kole za svobodou od Alistaira Oldhama z roku 2009.

Diskuze u kulatých stolů

Jedním z hlavních cílů konference bylo upřesnění náplně nově vznikající platformy Architektura dětem na Fakultě architektury ČVUT. Proto byly v rámci konference uspořádány diskuzní stoly pod vedením Marka Síváka, Heleny Šimicové Dienstbierové a Mirjany Petrik. Diskuzní stoly koordinoval a závěrečnou debatu moderoval Martin Nawrath.

Témata diskuzních stolů korespondovala s tématy jednotlivých bloků:

Architektura a osvěta

Děti jsou nejvíce ovlivňováni rodiči a učiteli. Jak u nich probudit zájem o architekturu? A jak působit na média, která ovlivňují veřejné mínění a jak na politiky, tedy představitele městských samospráv?

Architektura s vzděláváním

Našemu vzdělávacímu systému je vytýkána určitá konzervativnost. Jak za těchto okolností implementovat téma architektury a urbanismu do školního systému a do volnočasových aktivit pro děti?

Děti a město

Vystavěné prostředí ovlivňuje každého z nás a děti ve vývoji jsou na své okolí zvláště citlivé. Naplňují naše města potřeby dětí a mladých lidí? Umožňují naše města zdravý vývoj dětí?

Účastníci diskuzí se snažili nalézt řešení těchto otázek:

1. Co dle Vašeho názoru v dané oblasti funguje?
2. Co nefunguje a co je třeba změnit? Jaké největší překážky v tomto procesu vnímáte?
3. Co je podle Vás potřeba udělat pro zlepšení této situace? Co vy sami můžete ovlivnit?

Architektura a osvěta

Výstupy z diskuzního stolu

Moderátoři:

Marek Sivák, Silvie Hašlová

Pěstuj prostor

Děti jsou nejvíce ovlivňovány rodiči a učiteli. Jak u nich probudit zájem o architekturu? A jak působit na média, která ovlivňují veřejné mínění a jak na politiky, tedy představitele městských samospráv?

1. Co v současnosti dobře funguje v oblasti osvěty veřejnosti v architektuře?

Díky médiím existuje vysoké povědomí zejména o historii architektury a jejím vlivu na obraz měst v současnosti. To se každým rokem ještě zlepšuje, neboť vznikají nové iniciativy, které informují i o hodnotách novější architektury a také se zabývají tvorbou prostředí měst. Spíše ojediněle se podaří probudit zájem veřejnosti a zabránit realizaci projektu, který by měl devastující vliv na život ve městě (např. v Plzni referendem odmítnutí obchodního domu Corso). Stále více se probouzejí aktivity menšího rozměru, do kterých se rádi zapojují běžní obyvatelé měst – tvorba lavičky, uklízení náměstí atd. (aktivity Pěstuj prostor a Via). Je to zejména příklad menších měst, kde se toho daří, sousedé mají možnost se při těchto akcích sejit a popovídat si, ale zároveň si budují k místu vztah.

2. Co nefunguje a co je třeba změnit? Jaké největší překážky v tomto procesu vnímáte?

Někteří tvrdí, že pojem architektury a urbanismu není dostatečně „sexy“, aby vyvolal zájem veřejnosti. Pro některé z nás má architektura nádech elitářství. Málokdo si také uvědomuje, že téma architektury souvisí s prostředím okolo budov tedy s veřejným prostorem. Jednou z příčin nízkého zájmu o architekturu a prostředí může být malá víra naší spíše pasivní společnosti

v možnost ovlivnit stav architektury a veřejného prostoru. Naproti tomu lidé z oboru si stěžují na nemotivované úředníky ale i na špatný koncept vedení památkové ochrany budov. Na veřejnosti se téma památek zužuje pouze na informování o snaze zachránit některé budovy jejich prohlášením za kulturní památku. Kdyby existovalo obecné povědomí o kulturních hodnotách, takových účelových rozhodnutí by nebylo třeba. Je malé povědomí o procesu plánování měst. Existuje mýtus o roli architekta, jako toho, kdo prostředí ničí. Nedostatečná informovanost je vždy největší překážkou, dokáže odradit jednotlivce od toho, aby o architektuře a plánování veřejného prostoru diskutoval a tím se zapojil do veřejné debaty a rozhodování. Panuje názor, že máme v ČR málo zainteresovaných novinářů, kteří by téma architektury přiblížili veřejnosti.

3. Co je podle Vás potřeba udělat pro zlepšení této situace? Co vy sami můžete ovlivnit?

Měla by se ještě více podporovat mezioborová diskuze na všech úrovních. Na nejvyšší úrovni by mělo spolupracovat Ministerstvo školství a tělovýchovy s Ministerstvem pro místní rozvoj a s Ministerstvem pro životní prostředí, které by mohli pro toto téma vytvořit jakousi platformu, stanovit dlouhodobý plán postupu změn, zapojit do diskuze i zapálené pedagogy a architekty.

Architekti by měli převzít významnou roli v šíření povědomí o architektuře. Měli by být **empatickými mediátory** mezi veřejností a městskou správou. Mohli by také zprostředkovávat exkurze pro děti do zajímavých staveb. Příliš intelektuální a úzké pojmy jako veřejný prostor a architektura by se měly ve veřejné diskusi zaměnit za **pojem prostředí**, neboť toto slovo je veřejnosti bližší a zahrnuje také oblast ekologie, která je pro budoucí rozvoj měst důležitá. Důležití jsou novináři, ti by mohli více popularizovat příklady dobré praxe tak, aby to bylo srozumitelné pro kohokoliv například pro babičku, která časem sebere odvahu a zúčastní se participačního setkání na radnici. Co může být lepší osvětou jejího vnuka než to, že si s ním bude povídat o nápadu na zvelebení parku či hřiště v jejich sousedství?

Architektura a vzdělávání

Výstupy z diskuzního stolu

Moderátoři:

Helena Šimicová Dienstbierová, Martin Nawrath

Našemu vzdělávacímu systému je vytýkána určitá konzervativnost. Jak za těchto okolností implementovat téma architektury a urbanismu do školního systému a do volnočasových aktivit pro děti?

1. Co v současnosti dobře funguje v oblasti propojení architektury a vzdělávání?

Existuje mnoho zajímavých knížek pro děti, zejména takových, které kombinují výuku dějin se znalostmi historie architektury, ale nově se objevují i knížky o současné architektuře (Domek). Dále existují počítačové aplikace, které jsou zaměřeny na poznávání města a které jsou díky svému nosiči dětem více přístupné.

Pro školy má Národní památkový ústav má velmi propracované vzdělávací programy a další kvalitní architektonické programy jsou nabízeny v institucích, jako jsou muzea, galerie (Jurkovičova vila), volnočasová centra, ekocentra.

2. Co nefunguje a co je třeba změnit? Jaké největší překážky v tomto procesu vnímáte?

Proces implementace tématu architektury do školského systému se jeví jako poněkud dlouhodobý.

Je to způsobeno zejména tím, že v našem vzdělávacím systému, jehož curriculum je rozděleno na předměty, je kladen velký důraz na množství znalostí, aniž byla zohledněna jejich praktická využitelnost v budoucím životě. Čím více se jde ve výkladu do minulosti, tím se látka probírá detailněji, chybí vazba na současnost. Učitelé se tak vyhýbají kontraverzním

tématům. Chybí důraz na prožitek, se kterým si ale téma architektury a vztahu k prostředí spojujeme nejvíce.

Architektura je obor velmi náročný, obsahuje jak kategorii estetickou tak technickou, zasahuje do mnoha oblastí od matematiky a fyziky přes výtvarnou výchovu až po ekologii a výchovu k občanství. Architektura je tedy průřezovým tématem, a podobně jako u dalších podobných témat je otázkou, jak ji do výuky integrovat. Do přeplněného školního kurikula se už nic dalšího nevměstná. V institucích jako jsou muzea, galerie apod. existuje pro školy široká nabídka zajímavých programů, ale je velmi obtížné se v nich zorientovat, navíc pro nestíhání další látky se na ně chodí málo.

Nejdůležitějším článkem v procesu vzdělávání je učitel. Na učitele jsou obecně kladeny obrovské často protichůdné nároky z různých stran, jsou pod tlakem nejen rodičů, ale i úřadů a ministerstva, stále více jsou zavalováni zbytečnou byrokracií. Kvůli tomu je málo opravdu motivovaných učitelů. Zprostředkování tématu dětem je tak závislé na jednotlivcích. Navíc pro ty učitele, kteří by se architekturou ve své výuce zabývali rádi, chybí dostatek metodických materiálů, podle kterých by bylo možné současnou architekturu učit.

Úspěch snah o začlenění architektury a dalších „alternativních“ témat do vzdělávacího systému tak je podmíněn jeho alespoň minimální proměnou, částečným opouštěním rozdělení kurikula na předměty a větší orientací na progresivní projektové vyučování. Takové změny by ale vyžadovaly politickou vůli provázenou jasnou vizí a dlouhodobou snahou ji prosazovat. V současnosti na to není dostatečná energie.

3. Co je podle Vás potřeba udělat pro zlepšení této situace? Co vy sami můžete ovlivnit?

Je možné se inspirovat projekty mimo oblast architektury, které se do širšího povědomí a do škol již prosadily. Jde například o projekt Jeden svět na školách organizace Člověk v tísni, který inovativně používá ve výuce film, nebo projekt Post Bellum Paměť národa

ve kterém se propojili žáci, studenti, učitelé, novináři i veřejnost na zaznamenávání příběhů lidí – pamětníků 20. století.

Měly by se plošně oslovit školy, získala by se tak základna učitelů, kteří se o téma architektury zajímají. Ti by se mohli podílet na testování metodiky. V metodice by se mělo náročné téma architektury a veřejného prostoru zjednodušit tak, abychom učitelům usnadnili výklad a zprostředkování poznání dětem. Proces vzdělávání může být dvoufázový: od architektů k učitelům a od učitelů k dětem nebo jednofázový od architektů k dětem.

Bylo by účelné vytvořit databázi architektů ochotných působit ve výuce (například tak, že by nabídli exkurzi po zajímavé stavbě) a propojit je s učiteli. Architekti také mohou pomáhat dětem na proměně jejich nejbližšího okolí. Takové realizace by potom děti samy mohly prezentovat na vlastní konferenci. Tyto děti by pak cítily pýchu na to, co vytvořily a dále šířily své nadšení.

Děti a město

Výstupy z diskuzního stolu

Moderátoři:

Mirjana Petrik, Markéta Patelová

Vystavěné prostředí ovlivňuje každého z nás a děti ve vývoji jsou na své okolí zvlášť citlivé. Naplňují naše města potřeby dětí a mladých lidí? Umožňují naše města zdravý vývoj dětí?

1. Co v současnosti dobře funguje v prostředí měst ve vztahu k dětem?

Kvalita života ve městech je oproti minulosti všeobecně na vyšší úrovni. Zlepšilo se nejenom politické klima, kvalita bydlení a služby, ale díky ekonomické prosperitě je sociální život ve městech mnohem aktivnější. Lidé tráví více času venku, ve veřejném prostoru, nebojí se setkávat, zvyšuje se počet komunitních akcí a obecně je ve společnosti v tomto směru lepší nálada. Občané se aktivněji zajímají o své okolí a vzrostl počet neziskových organizací zabývajících se organizováním komunitního života. Lze pozorovat větší otevřenost na radnicích, kladné reakce na podněty veřejnosti.

Ve vztahu k dětem došlo ke zlepšení zázemí škol a školek, sportovišť a celkové nabídky organizovaných aktivit. Po přijetí evropských norem v roce 2004 došlo ke kompletní výměně vybavení dětských hřišť a jejich bezpečnost se zlepšila. Nabídka hřišť pro malé děti je celkem uspokojivá.

2. Co nefunguje a je třeba změnit? Jaké největší překážky v tomto procesu vnímáte?

Přes všechna zlepšení současný styl života ve městech přinesl mnoho negativ pro zdravý vývoj a rozvoj dětí. Děti dneska tráví svůj čas mimo školu dalšími organizovanými aktivitami převážně v interiéru a za dohledu dospělých. Výrazně se snížil čas, který děti tráví venku volnou neorganizovanou činností a zvýšil čas trávený hraním her pomocí

digitálních technologií. Snížila se jejich samostatnost a volný pohyb. Po městě se pohybují za doprovodu rodičů, místo pěšky a na kole jsou vozeny v autech. Věk, kdy začínají chodit samostatně se zvýšil o několik let. Mimo školu nepotkávají spontánně své vrstevníky a jiné věkové skupiny dětí, oproti dřívejšku neznají děti ze své ulice ...

Existují studie, které poukazují na zvýšenou obezitu a zhoršení zraku u českých dětí. Přitom je prokázáno, že pobyt venku prospívá zdravému vývoji dětí, jak fyzickému tak kognitivnímu.

Pozice dětí a mládeže nemá pevnou legislativní oporu, která by jim umožňovala se k otázkám života ve městě vyjadřovat. Děti nejsou zapojeny do plánovacích procesů týkajících se jejich okolí, nikdo se jich neptá, jakou chtějí školu či jak si chtějí hrát a jaká hřiště chtějí mít.

Rodiče mluví o nevyhovující bezpečnosti umožňující samostatný pohyb dětí venku a nadměrné dopravě, která vytěsňuje lidi z ulic. Nabídka pro venkovní hru a pobyt dětí starších 7 let je nevyhovující. Formální místa pro hru, klasická hřiště, vypadají unifikovaně, obsahují stejné katalogové prvky, často chybí zázemí – toalety a voda. Legislativní proces prosazování inovací u nestandartních prvků, které jsou navrženy tvořivěji, je zdoluhavý a náročný. Hra je omezovaná na formální místa, pobyt dětí není zakomponovaný do veřejného prostoru.

3. Co je podle Vás potřeba udělat pro zlepšení této situace? Co vy sami můžete ovlivnit?

Radnice a městský architekt, to jsou instituce, které by měli zohlednit potřeby dětí a počítat s nimi při plánování prostředí. Městský architekt by měl mít významnou roli, musí být aktivnější v propojování potřeb obyvatel s aktivitou radnice. Ze strany města je prospěšné zvýšit počet atraktivních výzev k dobrovolným akcím (sazení stromů atd.) a působit na osvětě lidí, aby se zapojili do dění ve městě, byli politicky aktivní a strhli k zájmu o veřejný prostor i ostatní.

Spojování spolků a aktivních neziskových organizací vytváří chybnou synergii. Tyto organizace mají možnost pracovat

nejenom na osvětě všech generací o sdíleném prostoru, jako cestě k zakomponování dětí do života města.

Ze strany radnice je potřeba při zadávání veřejných zakázek více výzev, které mají za úkol zakomponovat participační proces s dětmi a mládeží odpovídající jejich věku a možnostem.

Pro začátek je skvělé začít v předprostorech škol nebo přímo na jejich pozemcích. Ty mají být ve spolupráci s dětmi navrhovány tak, aby splňovaly kritéria funkčnosti, udržitelnosti a ekologie, bezpečnosti. Dále je důležitá estetická stránka budov škol. Její architektura má být inspirativní na fasádě i uvnitř v interiéru. Velký důraz má být kladen na kontakt dětí s přírodou. To je možné podpořit pomocí většího množství inputů od lidí z veřejnosti zahrnujíc rodiče ale i učitele. Hlavní je však podpora z radnice pro architekty, kteří by dostali možnost revitalizovat stávající a navrhovat nové budovy škol. Výchova dětí skrze kvalitní prostor škol je dobrý začátek.

Platforma Architektura dětem

Platforma Architektura dětem

Platforma Architektura dětem rozvíjející se v rámci Fakulty architektury ČVUT má za cíl zviditelnit pozitivní roli dětí v městském prostředí, rozvíjet aktivní online skupiny, digitální knihovnu pro řešené téma, zprostředkovávat zkušenosti z dobré praxe, rozvíjet spolupráci se školami, vytvářet metodiku pro výuku architektury ve školách atd. Prioritou je dialog s dětmi, což realizujeme například i zapojováním dětí do navrhování prostředí.

Malý architekt a urbanista,
dílny realizované FA ČVUT ve spolupráci se ZŠ Bílá

PARK potřeby 7 letka

lavicky
posazení tráva
hazek příroda - relax
odp. kosa
voda - fontána
cesta na sportovní - brusle
menší děti - hřiště
- krmení kachan
- hraniční stromy

maminčky - zpevněná cesta
- lavicky

Financováno z grantu Studentské vědecké konference ČVUT
SVK 37/17/F5

Spoluorganizátor:

Partner:

Konference se konala pod záštitou:

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ

Architektura dětem
sborník konference

Vydal:

Ústav nauky o budovách FA ČVUT v Praze
v roce 2017

Koncepce: Zuzana Zbořilová

Texty: Zuzana Zbořilová, Mirjana Petrik, Markéta Patelová

Fotografie z konference: Pavel Lupač, Ivona Kovářová

Fotografie k příspěvkům: archiv řečníků

Grafická úprava: Pavel Lupač, Lenka Pužmanová

Sazba: Lenka Pužmanová

Tisk: Česká technika – nakladatelství ČVUT

ISBN 978-80-01-06382-8

